

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAIŠVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60625

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXVIII. Kaina 25 c.

KETVIRTADIENIS — THURSDAY, BIRŽELIS — JUNE 14, 1984

Nr. 118

Aušra. Nr. 33(73)

Prisimenant ažuolą

(Tęsinys)

Jo religingumas reišėsi ne vien religine praktika, bet ir rimtu požiūriu į dorovę. Prieškario metu viena laboratorijos darbuotoja, netekėjusi mergina, draugavo su vedusiu dėstytoju ir tapo neščia. Prof. P. Šivickis viešai išklė klausimą, ar šitoks faktas toleruotinas pedagoginėje įstaigoje ir ar minėtas asmuo turi teisę čia dirbti. Kilo triukšmas. Profesorius buvo surengtas draugiškas teismas: kam keldamas aiškėn tokį faktą, žeminąs universitetą...

Jo etikos kilnumas išryškėjo ir kitur, pvz., santykiuose su kitataučiais. Vienas jo kolega, taip pat žymus biologas, aiškiai nemėgo žydų. Prof. P. Šivickius nerūpėjo tautybe — jis žūrėjo, kad studentai dirbtų, ir jo laboratorijoje prisiglaudė nemažai žydaičių, kuriuos buvo darbščios ir sąžiningos.

Apie jo sąžiningumą liudija ir toks faktas. Prof. P. Avizonis vieno savo paciento akyje užtikto ištaisiusią vabzdžio lervą ir konsultacijai pasikvietė P. Šivickį ir dar vieną žymų biologą. Šis užmetė akį ir pasakė: „Aišku, žinoma...“ Gi Šivickis pridūrė: „reikėtų dar pro mikroskopą pažūrėti, patikrinti“.

Evoliucijos klausimu jo pažiūros buvo kitokios negu prof. T. Ivanauskas. „Kai mokslas pateiks pakankamai faktų, tada ir kalbėsime apie evoliucijos visuotinumą“, — šitaip sakydavo studentams, pasiaiškindamas, kodėl tiek mažai dėmesio skiria šiai teorijai. Šiuo atveju kaip mokslininkas jis buvo rimtas ir sąžiningas: teigė tiek, kiek leido faktai.

Ypatingai jo principingumas pasirodė tada, kai imta administraciniais metodais „rodyti“ mokslui kelią, kai 1948 m. buvo pasmerkta genetika, Mendelio ir Morgano suformuluoti teiginiai. Visi tada nusilenkė „partijos ir vyriausybės išminčiai“. Prof. T. Ivanauskas tada atliko didžiojo inkvizitoriaus vaidmenį, o P. Šivickis liko vienui vienas — jam teko eiti „ant laužo“. „Esu mokslininkas ir kitai, negu rodo faktai, galvoti negaliu“, — aiškino jis. Universitetą jam teko palikti. Jis tapo mokslo kankiniu. Mūsų spaudoje rašoma apie mokslo kankinius praeityje; deja, jų turi ir XX amžius...

Praėjo eilė metų ir laikas parodė, kas tada buvo teisus, ir kas klydo. „Ekskomunikuotasis“ mokslininkas, jau žilas senelis, sulaukė, kada išryškėjo jo pažiūrų teisumas. Jei dar ilgiau būtų gyvenęs, būtų pamatęs, kad laikas ir kitur stėjo jo pusėn: šiandien beždionė jau nebelaikoma žmogaus senele...

Visą gyvenimą prof. P. Šivickis ėjo prieš vėją ir neprekiavo su savo sąžine. Vokiečių okupacijos metais, kai buvo uždarytas universitetas, slapta dirbo su studentais, padėjo išsaugoti universiteto turtą. Vaisėse nemėgo stiklėlio. Tai buvo žmogus, kuris nesilenkė melui ir klaidai, kuris drįso plaukti prieš srovę. Tai buvo didelio masto žmogus — ažuolas. Tokių mums reikia ypač šiandien.

A. Volunge

(Pabaiga)

Indijoje maištauja sikhų kareiviai

New Delhi. — Indijos kariuomenėje tęsiasi sikhų kareivių maištai. Daug sikhų su ginklais pabėga iš savo dalinių, pasiima sunkvežimius, džypus. Indijos kariuomenėje sikhai, kurių religija pabrėžia karingumą, drausme, drąsa, yra laikomi geriausiais kariais. Nors sikhai Indijoje sudaro tik 2 nuos. gyventojų, kariuomenėje jų yra 15 nuosimčių. Sukilimas įvyko ir Poonos karinėje akademijoje, sumiti 43 kariūnai. Bihare sukilo 600 sikhų kareivių, kurie išvažiavo iš kareivių, nušovė dalinio vadą, brigados generolą. Vyriausybė rūpi tai, kad daug sikhų tarnauja daliniuose prie Pakistano sienos.

Sikhų bendruomenė Indijoje buvo nevieninga. Daug aukštesnių sluoksnių sikhų su priekaištais žūrėjo į radikalus, teroristus, agitatorių veiklą. Indijos daliniams, kurie puolė švenčiausią sikhų religijos šventovę, vadovavo sikhas generolas. Iš šerių batalijon vadų buvo keturi sikhai, vienas musulmonas ir vienas hindų tikėjimo. Karininkai ir kareiviai buvo be antpečių ir kitų uniformos ženklų, kurie būtų parodę kokie daliniai buvo puolime įvelti. Aukštų karių būta abiejose kovojančių pusėse. Tarp šventykoje žuvusių buvo žymaus

Indijos generolo Shuhbeg Singh kūnas. Jis daug prisidėjo prie Bengalijos nepriklausomybės. Generalas vadovavo bengalų partizanų apmokymui ir jų karui prieš Pakistano valdžią. Indijos vyriausybė rūpi ir šventykoje rastas sikhų ginklų kiekis. Rasta ginklų iš Kinijos, Amerikos, Švedijos ir Kanados. Daug ginklų gauti iš patios Indijos kariūnų sandėlių, tačiau dar daugiau atėję iš Pakistano. Pagal senas tradicijas sikhų šventykos buvo neliečiamos. Kas jose slapstėsi, policijos būdavo paliekami. Paskutinis puolimas sulaužė šventyklų neliečiamumą. Dabar Indijoje nebeliko „nuosaikiškos“ sikhų visuomenės dalies. Niekas nepradės derėtis su Indijos vyriausybe po tokių jos išsišokimų. Šventykos užpuolimas labai užgavo ir Indijos prezidentą Zail Singhą, kuris yra sikhas. Sugrįžęs iš Amritsaro miesto, kur kariuomenė išniekino šventyklą, prezidentas paskelbė prezidentūroje gedulą ir atšaukė visus viešus pasirodymus.

Sikhų karingieji nariai reikalavo ne tik plačios autonomijos, bet ir tiesiog nepriklausomos valstybės — Khalistano (švartijų žemės). Tą valstybę turėjo sudaryti

Birželio 8 d. JAV senatas priėmė S.J.Res. 296, kuri primena 1941 m. birželio mėn. masines Baltijos tautų deportacijas į Sibirą. Viršuje dail.Jono

Strungio piešinys iš kun. J. Prunskio knygos „Lietuviai Sibire“.

Šiandien masinių išvežimų sukaktis

Washingtonas. — Šiandien tūkstančiai lietuvių prisimena tragišką birželio išvežimų sukaktį. Sovietų Sąjunga 1940 m. susitarusi su Hitlerio vyriausybe, nelegaliai okupavo Lietuvą. Nuo pirmųjų okupacijos dienų prasidėjo lietuvių suimtinėjimai, persekiojimai. Po metų sovietų saugumas pradėjo masinius lietuvių ir kitų Baltijos valstybių tautų išvežimus į Sibirą ir kitas sovietų imperijos žemes.

Gegužės 15 d. senatorius Alfonse D'Amato, respublikonas iš New Yorko, pasiūlė senatė rezoliucijos projektą — SJ Resolution 296. Projekte sakoma, kad birželio 14 d. turėtų būti paskelbta Baltijos laisvės diena. Ji primintų masinių estų, latvių ir lietuvių deportacijų iš jų tėvynių sukaktį. Rezoliucijos siūlymą parėmė dar 18 senatorių.

Paskelbė teismą

Varšuva. — Lenkijos vyriausybė paskelbė, kad liepos 13 d. prasidės keturių darbininkų gynybos komiteto (KOR) vadų teismas. Vienas kalėjime laikomų kaltinamųjų Jacek Kuron nutraukė neseniai paskelbtą bado streiką. Be Kurono teisiami bus Adam Michnik, Henryk Wujec ir Zbigniew Romaszewski. Jie visi kalinami už sąmokslą pakeisti socialistinę Lenkijos valdžios sistemą. Panašiai kaltinami ir septyni Solidarumo organizacijos buvę vadai, laikomi kalėjimuose nuo 1981 gruodžio 13 d.

visa Punjabo valstija ir kelių kitų valstijų: Haryana, Rajasthan, Uttar Pradesh, Himashal Pradesh dalys. Net ir patys radikaliausi sikhų veikėjai viešai nekalbėdavo apie atskiros valstybės sudarymą, tačiau Indijoje, kalbama, kad tokią valstybę sudaryti sikhus agitavo Pakistano agentai. Naujas sikhų įžaidimas buvo masinis šventykoje rastų lavonų deginimas. Kariuomenė aiškina, kad taip padaryta dėl malkų stokos. Viename lauve, be sikhų kunigų, sudeginti 500 žuvusių sikhų kūnų.

Baltijos laisvės diena buvo paskelbta ir 1983 m. Baltuosiose Rūmuose. Dalyvavo apie 200 Baltijos tautų kilmės amerikiečių atstovų. Vienas pirmųjų rezoliucijos siūlymą pasirašė senatorius Charles Percy, respublikonas iš Illinois. Jis pareiškė, jog Amerikos kongresas pripažintų Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmonių troškimą ir teisę būti laisvais ir nepriklausomais nuo Sovietų Sąjungos dominavimo. Rezoliucija smerkia Sovietų Sąjungos atsiakymą pripažinti Baltijos respublikų suverenumą.

JT sekretorius — Izraelio svečias

Jeruzalė. — Izraelio premjeras mandagiai sutiko Jungtinių Tautų sekretorių Javier Perez de Cuellar, tačiau savo pareikšimuose aiškiai pasakė, kad Izraelis neturi jokių iliuzijų ir žino, kad Jungtinės Tautos niekad nebuvo ir nebus patikimas partneris, ieškant taikos. Jungtinės Tautos drausma žmogžudžius ir teroristus, kurie siekia Izraelio sunaikinimo, pasakė bankete premjeras Shamiras.

Svečių pasitikęs aerodrome Izraelio užsienio reikalų ministras gen. direktorius D. Kimche pasakė, jog Izraelis yra nusivylęs Jungtinėmis Tautomis ir atmeta tarptautinės konferencijos Vidurinių Rytų reikalams planus. Taika bus pasiekta tik tiesioginėmis derybomis su Izraeliu, pasakė Kimche. Panašiai JT sekretoriui kalbėjo ir opozicijos vadas Peres.

Khaddafis grasina

Tripolis. Libijos diktatoriaus Khaddafi, minėdamas 14 metų sukaktį nuo JAV kariūnų bazių uždarymo Libijoje, pasakė kalbą, kurioje pagrasino atsakyti teroru į JAV ir Britanijos remiamą terorą Libijoje. Amerika eksportuoja terorizmą. Mes galime daryti tą patį. Mes galime susitvarkyti su Amerika. Mes galime žuodyti, padeginėti JAV teritorijoje, pareikšė Libijos vadas Khaddafi.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Prezidentas Reaganas turės spaudos konferenciją ketvirtadienį vakare.

— Paryžiuje įvyko septynių Europos šalių užsienio reikalų ministrų pasitarimai — Vakarų Europos Unijos klausimais.

— Sovietų žinių agentūra kritikavo JAV priešraketinės raketos bandymus. Jie rodo, kad Amerika pasiryžusi perkelti ginklų lenktynes ir kosmosą, rašo Tass.

— Libano parlamentas priėmė vyriausybę, išreiškė pasitikėjimą ir suteikė premjerui specialias galias. Parlamentas kartu prailgino savo kadenciją dar dvejiems metams.

— Turkijon atvyko Šiaurinio Kipro Turkų respublikos galva. Tą valstybę tik Turkija ir pripažįsta.

— Pakistano žiniomis, sovietai pradėjo Afganistane naują ofensyvą netoli Irano sienos.

— Indijos kariuomenė sustiprino aerodromų apsaugą. Sikhų maištininkai susikrovė su kariuomene, žuvo 50 sikhų ir 50 hindų.

— Japonijos užsienio reikalų ministras Abe pasiūlė nusiginklavimo konferencijoje sustabdyti branduolinių ginklų bandymus. Jis pasakė, kad Amerika ir Sovietų Sąjunga turi didelę atsakomybę prieš visą žmonią.

— Iranas paskelbė, jog tūkstančiai jaunų persų veržiasi į kariuomenės registravimo būstines siūlydamiesi tapti kareiviais.

Ragina Reaganą tartis su Černenka

Washingtonas. — Du svarbūs respublikonų partijos vadai: sen. Howard Baker, respublikonų vadas senatė ir sen. Charles Percy, senato užsienio reikalų komiteto pirmininkas, viešai paragino prezidentą Reaganą bandyti susitikti su sovietų prezidentu Konstantinu Černenka ir pasitarti dėl Rytų-Vakarų įtempimų. Sen. Baker pareiškė, jog nereikėtų laukti, kad toks viršūnių susitikimas tuoj duotų apčiuopiamus rezultatus. Viršūnių pasimatymai turėtų būti reguliūs, pasakė jis.

Maskvai vėl baisi revanšizmo grėsmė

Maskva. — Per paskutinį dešimtmetį sovietų ir jų satelitų spaudoje buvo aprimusios „revanšizmo“ temos. Po Vakarų nutarimo atsiliepti į sovietų išdėstytas prieš Vakarų šalis branduolines raketas, santykiai pablogėjo ir propagandai vėl buvo įsakyta rašyti „apie revanšizmo plitimą Vakarų Vokietijoje“. Sovietų Vokietija toliau vykdytų taikaus sambūvio politiką, veiks pagal sutartį, sudarytą su socialistinėmis valstybėmis, dvasių. O iš tikrųjų Vokietija seka agresyvią JAV politiką. Šiandien šalyje vis dažniau keliamos teritorinės pretenzijos, abejonės dėl pokario struktūros Europoje, rašo „Rude Pravo“.

Laikraštis straipsnyje „Rudieji kelia galvas“ nurodo, kad vokiečių bundestage (žemuosiuose parlamente rūmuose) krikščionių demokratų atstovai kalba apie rytines Vokietijos sienas. Deputatas Hupka pasakė, kad kas pripažįsta sieną palei Oderį ir Neisę, tas elgiasi neteisingai. Laikraštis suskaitė, kad V. Vokietijos parlamente yra 44 revanšistinių organizacijų nariai. Kancelerio Kolio veiksmai patvirtina, kad jis ketina tęsti Adenauerio politinį kursą, orientuojamą į Antrojo pasaulinio karo rezultatų peržiūrėjimą, socialistinio „atmetimą“, „Didžiosios Vokietijos“ atkūrimą. Jis neseniai pakartojo nuvalkiotus šūkius, pareikš-

damas, kad „vokiečių klausimas politiniu ir juridiniu atžvilgiu tebėra atviras“. Visa tai yra rimtas išpėjimas, rašo „Rude Pravo“. „Tass“ agentūra birželio 1 d. rašė apie Lenkijos komunistų partijos centro komiteto tarptautinės komisijos posėdį. Čia buvo kalbama apie stipresnias revanšistines tendencijas V. Vokietijos politikoje. Kalbėjusieji nurodė, kad mėginimai nuneigti teritorinę ir politinę santvarką Europoje, kelti teritorines pretenzijas Lenkijai ir kitoms socialistinėms valstybėms, dirbtinai išpūsti nelemtai pagarsėjusių vokiečių tautinės mažumos Lenkijoje problemą — visa tai gali tik apsunkti Lenkijos ir Vakarų Vokietijos santykių plėtojimą.

Lenkų komunistai pabrėžė ir didžiulę atsakomybę, kurią prisiėmė V. Vokietijos vyriausybė, suteikdama savo šalies teritorijoje bazes naujų Amerikos branduolinių raketų išdėstymui.

„Tass“ nurodo, kad lenkų posėdyje buvo pažymėta, jog teritorinė ir politinė santvarka, susidariusi Europoje po karo ir įtvirtinta Jaltos bei Potsdamo konferencijų nutarimuose, yra taikos žemynė laidas. Bet kurie mėginimai jį pažeisti kelia grėsmę tarptautiniam saugumui.

Kas pirmas turi būti pašalintas?

Washingtonas. — Aukščiausiasis Teismas paskelbė sprendimą dėl Memphis miesto ugniagesių išskeltos bylos. Teisėjai 6-3 balsais nusprendė, kad darbininkų senjorystė yra svarbi darbo žmogaus užsitarnauta pirmenybė. Grupė Memphis miesto ugniagesių, miestui patekus į finansinę krizę, buvo laikinai atleisti iš darbo, nežiūrint jų ištarnautų metų. Darbuose buvo palikti juodųjų ir kitų mažumų ugniagesiai. Buvo kreiptasi į teismą, kuris nutarė, jog pagal „affirmative action“ principus, juodieji, nors mažiau laiko ištarnavę, turi teisę pasilikti darbuose. Šis principas pagrindžiamas praieities persekiojimui, nelygybės, diskriminacijos teorijomis.

Aukščiausiasis Teismas nusprendė, kad du žemesnieji teismai padarė klaidą. Senioriskumas turi nuspręsti, kas turi būti atleidžiamas iš darbo. Turi būti išlaikoma taisyklė: paskutinis nusamdytas — pirmutinis atleidžiamas.

Šis teismo sprendimas sukėlė kontroversiją. Teismą kritikuoja civilinių teisių draugijos, mažumų organizacijos, moterų grupės, tačiau sprendimą palankiai sutiko darbininkų profesinės sąjungos.

KALENDORIUS

Birželio 14 d.: Eturas, Digna, Komotas, Alka.

Birželio 15 d.: Vitas, Leonidė, Tanvilas, Barita.

ORAS

Saulė teka 5:15, leidžiasi 8:26.

Debesuota, su pragiedruliais, temperatūra dieną 85 l., naktį 65 l.

APLINK MUS

x Prof. dr. Jolita Kavaliūnaitė, dėstanti prancūzų kalbą ir literatūrą Akrono universitete, yra išvykusi į St. Kitts salą, Karibuose, kur skaitė paskaitą tema „Zodis — kelias į autentiškumą Guadelupės rašytojos Simone Schwartz-Bart kūryboje“. Paskiau dar vyks į Martiniquę salą. Prancūzų buvusių salų kalbą tyrinėja prof. J. Kavaliūnaitė universitete siunčiama. Prof. J. Kavaliūnaitė yra ir „Draugo“ bendradarbė.

x Lietuvių festivalis bus birželio 23 d., šeštadienį, Marquette Parko rajone. Atidarys filmų ir televizijos aktorė Ann Jillian — Jūratė Nausėdaitė. Festivalis bus Litanian Plaza Court tarp Washtenaw ir Western. Atidarymo iškilmės bus 1:15 val., dalyvaujant miesto pareigūnams ir lietuvių atstovams. Visi kviečiami dalyvauti ir pasidžiaugti lietuviška muzika, lietuviškais rodiniais ir gaminiais. Taip pat bus lietuviškų valgių.

x Stefanija ir Henrikas Stasai iš Clevelando savaitgaliai buvo atvykę į Chicago. St. Stasienė dalyvavo LB Švietimo tarybos posėdyje, vėliau aplankė savo draugus ir pažintus. Jie lankėsi taip pat „Draugo“ redakcijoje ir painformavo apie savo veiklą, o „Švietimo Gairių“ redaktorė St. Stasienė — dar apie pedagoginio žurnalo leidimą.

x Liuda ir Algis Ruginiai buvo atvykę iš Detroito į Chicago. Jie aplankė savo sergančią teta Modestienę ir kitus artimuosius. Taip pat dalyvavo skautų susirinkime. L. Ruginienė yra uoli skautų veikėja Detroito, rašo spaudoje, yra nuolatinė „Draugo“ bendradarbė. Jie aplankė „Draugo“ redakciją ir pasitarė dėl ateities darbų.

x Santaros-Sviesos metinis suvažiavimas vyks rugsėjo 6-9 d. Tabor Farm, Sodus, Michigan. Dalyviai bei suvažiavimo programa bus skelbiami vėliau.

x Tomas Venclova praneša PLB valdybai Chicagoje, kad gerai pavyko jo kelionė į Japoniją, kur jis atstovavo lietuvių rašytojams PEN klubo suvažiavime Tokyo mieste gegužės mėn. antrojo pusėj. Užmezgė ryšius su daugeliu japonų ir ne japonų literatų, išdalino medžiagos apie lietuvių literatūrą, skaitė paskaitą apie Lietuvą viename Tokyo universitete. Jo kelionę šiek tiek parėmė PLB valdyba.

x Visi, kurie užsisakė autobusą vietas ir nakvynes pas Gražina Vaičaitienę, prašomi užsimokėti iki birželio 16 d., 7146 S. Albany Ave., 434-6422. Neuzsimokėjus iki tos dienos, vietas bus atiduotos kitiems. (pr.)

x Lietuvių Krikščionių Demokratų sąjungos Chicago skyriaus valdyba šaukia susirinkimą birželio 17 d., sekmadienį, 12 val. Šv. M. Marijos Gimimo parap. salėje, Marquette Parke. Susirinkime kun. Vyt. Bagdanavičius skaitys paskaitą apie arkivyskupą J. Matulaitį, kaip visuomenininką. Kviečiame narius ir svečius gausiai atsilankyti. Valdyba (pr.)

ARAS
Daugiametis ir taisyklėmis rūšiu
STOGAS
su visomis patalpa ir esančiomis
patalpa ir esančiomis patalpa darba
ARYDAS KIELA
737-1717

x Marijonų Bendradarbių draugijos Chicago apskrities susirinkimas bus pirmadienį, birželio 18 d., 1 val. p. p. Marijonų vienuolyno svetainėje, 6336 So. Kilbourn Ave. Nariai kviečiami atsilankyti, nes vasaros metu susirinkimų nebus.

x Ses. Marilyn Kuzmickus, Šv. Kazimiero seserų vienuolijos vyriausios vadovės asistentė, yra paskirta Šv. Kryžiaus ligoninės patikėtinii tarybos nare. Ses. Marilyn kilusi iš Waukegan, Ill., baigusi Marywood College Scrantone, Pa., bakalaura laipsniu ir Duquesne universitete Pittsburghe, Pa., magistrato laipsniu. Kelerius metus mokytojavo, o dabar vadovauja novicijų ir laikinų žadų seselių auklėjimui, taip pat ji rūpinasi išleisti motinos Marijos Kaupaitės raštus ir paruošti juos beatifikacijos bylai.

x Janina Petrošienė ir Halina Bagdonienė iš Chicago buvo nuvykusios į Washington, D. C., dalyvauti savo anūko Andriaus Jono, Audronės ir Vytenio Petrušų stinaus, aukštesniosios mokyklos baigimo iškilmėse. Jis nuo rudens žada studijuoti inžineriją Maryland State universitete.

x „Krivulė“, gegužės mėnesio nr., išėjo iš spaudos. Leidžia Vakarų Europos lietuvių sielovada, redaguoja kun. B. Liubinas ir V. Natkevičius. Šiame numeryje plačiai rašoma apie šv. Kazimiero minėjimą Romoje ir apie patį šv. Kazimierą. Duodama informacinių žinių iš Vakarų Europos lietuvių gyvenimo.

x Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidyklos visuotinis narių susirinkimas bus sekmadienį, birželio 17 d., 11 val. ryto Jaunimo centre. Visi kviečiami.

x Violetos Karosaitės baleto studijos mokinių metinis pasirodymas bus šį šeštadienį, birželio 16 d., 7 val. vak. Palos Heights, Ill., Alan B. Shepard mokyklos auditorijoje. Bus statomi du baletai. Pasirodymai bus kartojami birželio 23 ir 24 d.

x Cicero Lietuvių Bendruomenės apylinkės tragikomo Birželio minėjimas bus birželio 17 d., sekmadienį, tuoj po lietuviškų pamaldų Šv. Antano parapijos salėje. Kalbės Adolfas Markelis. Meninėjė dalyje bus poeto Kazio Bradūno „Priešų“ retitalis. Visi, ypač jaunimas kviečiami minėjime dalyvauti.

x Elena Kodis, Moterų sąjungos 46-tos kuopos narė yra susirgusi ir paguldyta Šv. Kryžiaus ligoninėje. Jai linkime geriausios sveikatos.

x Pirkime Stasio Raštiki „Lietuvos likimo kelias“ visus tris (I, II ir III) ar pavienius toms. Skambinti dienos metu: 585-8500 ir prašyti reikalų vedėją arba rašyti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. (pr.)

x Irenos Veleckytės Baleto ir Piano Studijos metinis koncertas įvyks š. m. birželio mėn. 16 d., šeštadienį, 7:00 val. vak. Jaunimo Centre. Pianino mokiniai užims trumpą koncerto dalį. Po to seks du baletai, „Idealas“ ir „Raudonieji Batukai“. Pamatysite klasikinio, charakterio, modernaus džiazo (jazz) šokio meną kurį išpildys studijos mokiniai. Visus kviečiame atsilankyti ir palankyti jaunimo pastangas. (pr.)

x NAMAMS PIRKTI PASKOLO duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prienamais nuosimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road — Tel. VI 7-7747. (sk.)

Jubilaitas kun. Petras Patlaba su programos vedėja Loretą Stončiute jo kunigystės 50-ties metų minėjime birželio 10 d. Jaunimo centre. Nuotr. V. A. Račkausko

CHICAGOJ IR APYLINKĖSE

JAUNIMO CENTRO MOTERŲ KLUBAS

Gegužės 29 d. susirinko aparti praėjusius įvykius ir pabendrauti prie kavos puoduko, prieš išsiskirstant vasaros atostogoms. Vaisėmis rūpinosi M. Saliklienė, M. Jonušienė ir G. Vaičiaitienė, kuri atgabeno dvi didžiules „pizzas“. Pirmininkė S. Endrijonienė trumpai peržvelgė, ką per paskutinius kelis mėnesius atlikom. Surošėm Vasario 16-žios minėjimą, turėjom dvejus pusryčius Jaunimo centro kavinėje, talkinom Jaunimo centro vėlykiniuose pusryčiuose.

x Prez. A. Stulginskio moksleivių ateitininkų kuopos susirinkimas — gegužinė bus pas Dainą Žlobaitę šį penktadienį, birželio 15 d., 6 val. vak. Moksleiviai, baigę 8-tą skyrių, kviečiami šiam susirinkime dalyvauti.

x Kun. Kazimieras Olšauskas, teologijos daktaras, Telsių kunigų seminarijos profesorius, žuvo Sibiro katorgoje 1954 m. birželio 18 d. Tos liūdno sukakties proga birželio 18 d. Plungėje bus laikomos už jį Mišios. Pažįstami ir giminės yra prašomi tą dieną jį prisiminti.

x Paulius Vitkus, farmacininkas, pakviestas suorganizuoti naują vaistinių tarnybą Reno, Nevada, paliko Chicago. Bet jis nesiskirs su „Draugu“.

x Elzbieta (Betty) Žibas, buvusi Moterų sąjungos 46-tos kuopos valdybos narė ir nuosirdi veikėja, grįžo į 46-tą kuopą. Sveikiname.

x Muz. Faustas ir Therese Strolia, Oak Forest, Ill., J. Kiznis, Brooklyn, N. Y., Lucia Stasiunas, Chicago, Ill., Alfonsas Ilekis, Daytona Beach, Florida gražino „Draugo“ lešų teikimo vajuos laimėjimų šakneles su 15 dol. dienraščio paramai. Labai ačiū.

x Aleksandras ir Genovaitė Radžiai, Baltimore, Md., atsiuntė 25 dol. su tokiu laiškučiu: „Draugo“ švenčiant 75 metų sukaktį, sveikiname mūsų mielą dienraštį, jo redakciją, administraciją ir leidėjus tėvus Marijonus. Linkime, kad „Draugas“ visada klestėtų, lankydamas lietuvių pastoges, ypač įdomus ir turtingas kultūrinis priedas, kad niekad neišnyktų iš „Draugo“ puslapių. Atsiliepdamas į Jūsų raštą, siunčiame loterijos šakneles, pridėdami kuklią auką“. Mūsų mielam bendradarbiui poetui Aleksandrui ir Genovaitėi labai dėkojame už auką ir linkėjimus.

x Dr. Pr. Budininkas, Cicero, Ill., mūsų garbės prenumeratorių, kartu su prenumeratos pratęsimo mokesčiu atsiuntė ir 30 dol. dienraščio stiprinimui. Dr. Pr. Budininką ir toliau laikome garbės prenumeratorium, o už nuolatinę paramą nuoširdus ačiū.

kur A. Paškienė ir A. Pocienė, abi Jaunimo centro Moterų klubo narės, tvarkė rezervacijas ir svečių susodinimą. Baisiai nedėkingas darbas — kaip nesistengi, kaip nesodini, visada yra nepatenkintų. Balandžio 27 d. susitarus su Ada Pečkaitiene, suorganizuovom lėlių teatrą mažiesiems. Ada Pečkaitienė yra lėlių teatro vadovė ir turi paruošusi daug lėlių įvairioms pasakoms. Šį kartą buvo parodyta „Raudonkepuraitė“. Mažiesiems žiūrovams labai patiko ir žada rudenį paruošti kitą pasaką.

Salomėja Endrijonienė, Jaunimo centro Moterų klubo pirmininkė, atsisveikina po susirinkimo iki kito sezono. Nuotr. Z. Degučio

Poezijos dienos praėjo su pasisekimu. Programos atlikėjas rūpinosi K. Bradūnas, kuris yra spiritus movens, atšėrdi, dvasia ir širdis Poezijos dienų. Abi dienas kavinė buvo pilna poezijos mėgėjų, ir abi dienas stalai lūžo nuo narių pagamintų skanėstų.

Iždininkė O. Rušenienė pasidžiaugė, kad „bado šmėkla“ ir galima bus daugiau paremti Jaunimo centrą, tuo pačiu priminė užsimokėti ir nario mokesčių. Jaunimo centro krautuvėlė dar bus atdara birželio mėnesio

sekmadieniais nuo 11 val. iki 1 val. p. p. Krautuvėlėje galima gauti įvairių dovaninių prekių, o taip pat ir knygą „Mūsų virimo paslaptys“, kurios pirma laida jau beveik baigiasi. Taigi malonių atostogų ir prizadėjom vėl susirinkti rudenį, po Darbo dienos savaitgalio. Al. Likanderienė

VAKARONĖ LKB KRONIKŲ TEMA

„Mūsų Kronikos knygos šiais metais išsiunčiamos į 78 kraštus“, kalbėjo kun. K. Kuzminskas, Kronikos leidėjas, 1984. V. 4 per Lietuvių Katalikų Bažnyčios (LKB) Kronikos vakaronę Jaunimo centre. Kronikai leisti komitetas jau 13 metų rūpinasi lietuvių bažnyčios kronikos leidimu. Jau yra išėję 6 kronikos tomai lietuvių kalba ir 2 tomai ispanų kalba. Kronika yra leidinys, slaptai pasiekias Vakarų pasaulį, per nežinomus kanalus, kuriame dokumentuojamas lietuvių katalikų Bažnyčios ir tikinčiųjų persekiojimas Lietuvoje.

Paskaitininkas prof. dr. Algis Norvilas pabrėžė, kad Kronika skelbia tiesą. Kiekvienas faktas, yra susijęs su katalikų bažnyčios istorija, pasakė Norvilas. „Kronika visą laiką pastoviai reikalauja tikslių faktų. Tiesos skleidimas, pabrėžė Norvilas, įsiutina Sovietų saugumą ir jie griebiasi melo“.

Norvilas per savo paskaitą pateikė kelis pavyzdžius, kaip Sovietai bando Kroniką nutildyti. Jis paaiškino, kad Kronika yra „savotiška šviesa, kuri skleidžiasi mūsų pasauly, ir kurią komunistinis pasaulis bando užvožti. Lietuvoje vyksta blogio kova su krikščionyste — su Kristumi.

Yra keturi būdai, kurie yra naudojami nutildyti Kroniką. Pirmasis yra politinis. Norvilas, cituodamas Maceiną, sako, kad „politinės priemonės ypač tinka Antikristui“. Po pirmosios Kronikos pasirodymo įvyko daug krūtų. Didžiausios krūtų bangos buvo 1977 ir 1980 metais. Saugumas veržėsi į namus, ir jų tikslas sunaikinti Kroniką vienu smūgiu. Norvilas paaiškino, kad yra byla užvesta prieš Kronikos leidėjus. O Lietuvos katalikai ypatingai apgailestauja, kad Vakarai pernažai reaguoja į jų problemas. Nekalti žmonės sėdi kalėjimuose ir Vakaruose nėra apie tai nei rašoma, nei kalbama.

Antras būdas, kuriuo Sovietai bando nutildyti Kroniką, yra melas. Norvilas cituodamas Maceiną, sako, kad „Anti-Christaus gyvybės pralėmė yra melas“. „Kronika skelbia tiesą“, sako Norvilas. Norvilas paaiškino, kad Kronika yra apšaukiama, kad ji yra šmeižiška, kad ji šmeižia „tarybinę tikrovę“.

Viena melo priemonė yra bandymas liudininkus išprievartauti. Asmenys Kronikoje yra prašomi atšaukti liudijimus Kronikoje. Norvilas Kro-

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBESĖ

— VLIKo pareiškimas VII-sios tautinių šokių šventės reikalu. Tautiniai šokiai yra lietuviškumo išraiška mūsų ir kitataučių tarpe. Tautiniai šokiai yra jauno būdas bendrauti ir pasirodyti viešai. Tai yra svarbi ir reikalinga lietuviško auklėjimo priemonė. Vlikas remia periodiškai pasauliniu mastu

nikoje sutiko 5 atvejus, kuriuose buvo neatšaukti liudijimai, ir vienas, kuris buvo atšauktas. Taip pat jis sakė, kad tiesos suklasztojimas yra vienas iš melo priemonių. Saugumas bando grąsinti kunigams ir sakyti, kad Kronika suteikia jiems smūgį. Jeigu nebūtų Kronikos, padėtis (religinio persekiojimo) būtų lengvesnė.

Trečias būdas naudojamas nutildyti Kroniką yra grasinimai ir prievarta. Cituodamas Maceiną, Norvilas sako, kad Kristus buvo kaltinamas vienybės skaldymu. „Šis bandymas sukompromituoti Kroniką yra skaudžiausias“. KGB per kolaborantus nuolat kalba apie vienybės reikalą. Komunizmas perša taiką. Kronikos atveju peršama vienybė“.

Ketvirtas būdas naudojamas nutildyti Kroniką, tai tiesioginės kovos. „Kuo daugiau Bažnyčia turės kenčiančių (kankinių), sakė Norvilas, tuo ji bus stipresnė“. Norvilas pabrėžė, kad pagrindinė saugumo priemonė Kroniką užlopininti tai kova. Tačiau užsi priemonė nesėkminga ir Kronika, toliau skleidžia tiesą.

Sigitas Gudis perskaitė iš Kronikos įspūdingą iš kelionės į Šiluvą. Apolinaras Bagdonas padeklamavo savo kūrybą ir Vinco Mykolaitičio eilėraštį. LKB leisti komiteto pirmininkas kun. K. Kuzminskas taip pat tarė žodį. Jis paaiškino, kad pirmasis Katalikų Bažnyčios Kronikos numeris buvo išleistas 1972. III. 19. Po dvejų metų, 1974. VII pabaigoje, buvo išleistas pirmasis Kronikos tomas. Šiais metais sueina 10 metų nuo pirmo Kronikos išleidimo. Jau yra ruošiamas išleisti Kroniką prancūzų kalba. Mes svetimam kalbam ne tik pardavinėjame Kronikas, bet taip pat ir skleidžiame. Mes išsiunčiame į įvairius kraštus, spaudos redakcijoms, lietuvių katalikų ir nekatalikų vyskupams, užsienio diplomatomams ir didžiųjų miestų burmistrams. Jokių samdytų tarnautojų neturime. Mes turim daug bendradarbių. Mūsų pasisekimas priklauso nuo lešų.

Vakaronę padėjo suruošti Bronius Andriukaitis, Apolinaras Bagdonas, Nina Liubiniene, Leonora Paketuriene, Justinas Sidlauskas, Stasys Vanagūnas ir Juozas Žadeikis. Snieguolė Zalatorė.

vykdomas tautinių šokių šventes ir ragina visuomenę iš viso pasaulio gausiai dalyvauti įvyksiančioje VII-je Tautinių šokių šventėje, birželio 30 d. — liepos 1 d., Clevelande, Ohio.

— Rima Navickaitė, Gailė Radvenytė, Živilė Tomkutė ir Romas Jaraštasnais baigė Los Angeles lituanistinės mokyklos 12 metų kursą ir gavo lituanistinių mokslų brandos atestatą. Baigimo atestatą abiturientams įteikė LB Švietimo tarybos inspektorius, buv. daugiametis mokyklos vedėjas Ignas Medziukas. Mokyklą 1949 m. įsteigė prel. Jonas Kutingis. Mokyklai vadovauja Dalilė Polikaitienė, amerikiečių mokyklų mokytoja.

— Great Neck, N. Y., Lietuvių Bendruomenės apylinkė balandžio 29 d. Rasos ir Henriko Miklų bute turėjo savo metinį susirinkimą ir išrinko valdybą. Naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis: Henrikas Miklas — pirmininkas, Vacys Butkys — vykd. vicepirmin. infom. ir spaudos reikalams, Ignas Kazlauskas — socialiniams reikalams, Danutė Miklaitė — org. reik. vadovė, Petras Povilaitis — iždin., Rasa Vilgalytė — jaunimo reikalams, Jonas Vilgalytė — sekretorius, Vytautas Žukas — renginių vadovas. Revizijos komisijon išrinkti: Tadas Jasaitis, Petras Šlapelis, Mindaugas Tomkus, kandidatas Vladas Biknevičius.

— Zigmui Raulinaičiui, „Kario“ žurnalo redaktoriui, buvo padaryta sunki širdies operacija gegužės 14 d. Gegužės 24 d. jau grįžo namo ir pamažu sveiksta namuose gydytojų priežiūroje. Taip pat rūpinasi „Kario redakciniais reikalais.

— Aldis Zundė, prof. Prano, dirbančio Atlantoje, Ga., sūnus, baigė West Point karo mokyklą ir buvo pakeltas leitenantu. Jis iš savo būstinės dažnai nuykldavo pas pranciskus per šventes pasilėsti, pakalbėti lietuviškai ir atgauti lietuviškoje dvasioje. Aldis Zundė gerai kalba lietuviškai ir nesigėdi prisipažinti lietuviu. Gegužės 23 d. Kultūros židinio Brooklyne surengtoje gegužinėje jis kartu su Maryte Šulinskiene prie Laisvės paminklo padėjo vainiką, paskui dalyvavo gegužinėje, pasikalbėjo su lietuvių jaunimu.

— Kun. Antanas Račkauskas, Apreiškimo parapijos Brooklyne, N. Y., vikaras, atšventė kunigystės 50 metų sukaktį gegužės 27 d. Jis laikė padėkos šv. Mišias kartu su savo kurso draugu kun. Petru Patlaba ir svečiu iš Romos prel. Ladu Tulaba, kuris šių metų rugsėjo 16 d. taip pat švenčia savo kunigystės 50 metų sukaktį. Dalyvavo taip pat ir daugelis vietos kunigų. Jubiliejinė puota Cordon Blue salėje Woodhavene. Dalyvavo apie 350 žmonių, pagerbdami jubiliatą. Kun. A. Račkauskas įventintas Telsiuose 1934 m. gegužės 26 d.

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63rd Street
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-5162
Kasdien 9—6 val. vak.
Šeštadieniais ir vakarais pagal susitarimą

Advokatas JONAS GIBAITIS
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.

Jaunimo centro Moterų klubo narės, pasirodžiusios pavaizinti svečius Poezijos dienos. Iš kairės: M. Rūkuvienė, A. Mažeikienė, M. Saliklienė, E. Motušienė, Z. Zilevičienė, M. Jonušienė ir S. Plenienė. Nuotr. Z. Degučio

**PARAPIJOS
AŠTUNTOJI GEGUŽINĖ**

— Tarybos pirmininkas Vytautas Petrusis ir aš kviečiu visus po pamaldų į aštuntąją parapijos gegužinę, — kalba Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos klebonas Viktoras Kriščiūnevičius sekmdienį, birželio 3 d.

Pagalvoju: — Kurgi dingtas laikas? Dar taip neseniai buvo planuojama pirmoji.

Iš bažnyčios žmonės skuba į salę. Čia jau kvepia dešros, kopūstai, balandėliai, virtinukai, kugelis ir, žinoma, cepelinai.

— Sutarkavom 700 svarų bulvių, — aiškina Danutė Doleviniene, vyriausia šeimininkė.

Praeinančių dėmesį atkreipia ant eilės stalų išdėstyti pyragai ir įvairūs kepsniai. Ilgiausia žmonių eilė išsikišusi prie bilietai ir maisto. Kiti valgyti neskuba, o mėgina laimėti dovanas, kuriomis apkrauti net keli stalai įvairiose patalpos vietose. Salę puošia pavasario gėlės. Jauku ir linksma, nes sutinki retai lietuvių tarpe besipirsdami. Vėliau atvažiuoja tautiečiai ir iš kitų parapijų, net Windsor.

O lauke oras gražiausias! Danguas mėlynumas ryškus ir nesibaigiantis. Tik laikas nuo laiko vėjas, lyg pūką, nupučia baltą debesėlį. Palapinėje sudėję vašinasi gėrimais. Medžių pavėsyje grupuojasi draugai ir pažįstamų rateliai. Skamba plokščių muzika.

Ištemptas tinklas laukia žaidėjų. Tuojau atsiranda jaunimo būrys ir prasideda smagi tinklinio kova. Už parapijos tvoros, Southfieldo miesto sporto aikštėje, jau vyksta „soft ball“ rungtynės. Čia irgi žaidžia mūsų jaunimas.

Ši gegužinė panaši į ankstyvesniąsias, tik šimet oras ypatingai gražus ir skiriasi tuo, kad 3 val. įvyks programa, kurią atliks iš Londono, Kanados atvykusi „Pašvaistė“. Jie giedojo 10:30 val. r. šv. Mišių metu. Ankstyvesnė gegužinėse pasirodavo vietiniai talentai.

Atėjo ir programos laikas. Į salę susirenka beveik visi gegužinės dalyviai. Nežinau, ko tikėjomės, tačiau esame nustebinti, kai atitraukiamos užuolaidos ir pamatoame sceną išdekoruotą kitaip nei įprasta. Centre ant balto fono nupie-

tos juodos orkestro figūros, o šonuose šokančios poros. Prie garsiakalbio išsėina vyrų juoda fraku apsirengusi solistė Irena Černienė ir uždainuoja: „Ponai ir ponios, Damen und Herren, Ladies and Gentlemen“, tai „Prašome“ iš filmo „Cabaret“. Akordeonu palydi Paulius Genčius ir pianinu choro vadovė Rita Vilienė „Aš esu jūsų vakaro pranešinėtoja“. Salėje kalbėjusieji nutyla ir su idomumu pradeda sekti programą.

Londono lietuvių kolonija nėra gausi. Chora sudaro įvairaus amžiaus 20 asmenų. Tačiau pagal turimus talentus vykusiai pasirinktas repertuaras, kuriame vyrauja romantiška tema: „Rytmečio daina“ iš operos „Faustas“, liaudies daina „Augau aš pas tėvelį“, liaudies motyvu Viltinio „Eisime mudu abudu“. Solistė atlieka muz. Louigiu „La Vie en Rose“ (lietuviškai), tada kartu su Gražina Petrauskiene dueta: „Sodo odelė“, (muz. Vaitkevičiaus, žodž. P. Gaulės). Vien moterų choras dainuoja „Meilės vasara“ (muz. B. Gorbulsio, žodž. S. Žilbino); visas choras: „Miškų gėlė“ (Klaipėdos gimnazijos daina) ir „Čia kraštas liūdnas“ (liaudies daina, pritaikyta J. Žilevičiaus). Solistė Irena Černienė atlieka „Love, this is my Song“ iš filmo „Countess from Hong Kong“ (lietuviškai), po jos kvartetas (Danutė Adams, Mirga Bendoraitienė, Gražina Petrauskienė, Elė Vilebrekšienė), dainuoja liaudies dainą „Jau vakarėlis“. Pabaigai vyrų choras kartu su soliste atlieka „Prisimink“ ir tada „Prašome“ iš „Cabaret“. Plojimų netrūksta. Vėl pakartojama „Prašome“.

Kaip matyti iš aukščiau išvardinto repertuaro, programa neįsta, lengvo pobūdžio ir ypač gyvai interpretuota. Tai nuopelnas chorvedės Ritos Vilienės, kurios muzikinius sugebėjimus teko stebėti praėjusį rudenį Kanados Lietuvių Dienose Londone. Ji ten buvo pagrindinė dirigentė ir valdė ne vieną, bet kelis choros. Tai jauna, energinga muzikos mokytoja Kanadoje, kuri ne tik mokytojuoja, augina tris mažamečius vaikučius, bet randa laiko ir lietuviškai dainai. Apie Ireną Černienę sužinojau, kad ji yra profesionalė dainininkė Kanadoje, tad paaiškėjo priežastis jos vokalinio pajėgumo ir geros vaidybos. „Pašvaistės“ choro pirmininkas yra Algis Švilpa, o scenos darbams va-

Persitvarkius Detroito apylinkės Tautybių radijo stoties WPON-AM banga 1460, programoms, „Lietuviškų melodijų“ radijo valandėlės bus transliuojamos nuo birželio mėn. 19 dienos šia tvarka: antradieniais nuo 1 iki 2 valandos po pietų ir penktadieniais nuo 6 iki 7 valandos vakaro.

Pranė Plechavičiūtė - Balandienė ilgai sirgusi mirė š.m. balandžio 27 d. Laidotuviams rūpinosi laidotuvių direktorė Jolanda Zaporackienė. Po pamaldų Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje palaidota Švento Kapo kapinėse. Paliko liūdesyje du sūnus — Mindaugą ir Gediną, penkis vaikaičius, seserį Legeckienę ir kitus gimines.

Vysk. J. C. Timlin, dalyvavusiam Lietuvos Vyčių suvažiavime Pittstone, įteikiamas gražiai įmontuotas sv. Kazimiero medalis. Iš k: Jonas Adomėnas, Laurynas Janonis, vysk. J. C. Timlin, Ona Challen ir kun. Petras Ališauskas.

LIETUVOS

dovauja Kęstutis Vilis. Po programos daugelis skuba namo, nors parapijos kiemyje kiti dar ilgai šnekučiuojasi, pasivaišindami gėrimais ir užkandžiaudami kepačiomis dešrelėmis. Vėlai vakare pasibaigia aštuntoji mūsų parapijos gegužinė, kurią nuoširdžiai organizavo ir joje dirbo apie šimtą parapičių. Jų visų pavardes reikėtų, tačiau neįmanoma išvardinti. Aktyviai įsijungusios organizacijos buvo: Lietuvos Vyčių 79 kuopa, Moterų sąjungos 54 kuopa, Detroito ateitininkai, „Gabijos“ ir „Baltijos“ tūntai, sporto klubas „Kovas“, Lietuvos Dukterų sąjunga ir tautinių šokių vienetas „Audinys“.

LIŪDA RUGIENIENĖ

Prisimenu kaip vakar, kada jauna Adelė Gabaliauskienė su savo vyru advokatu, buvo atvažiavusi į mano parapijos miestelį Salantus, dalyvauti pavasarininkų kongrese. Kaip garbingi svečiai, jie buvo bažnyčioje pasodinti užgrotyje. Buvau maža mergaitė, bet jau supratau, kokia puošni yra ta jauna moteris. Tokių Salantuose nebuvo. Mano akys buvo nukreiptos tik į ją. Vėliau dvoro sode ji sėdėjo estradoje ir sakė sveikinimo kalbą pavasarininkams.

„LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ“ TRANSLIACIJOS

Prabėgo daug laiko nuo tų dienų, ir štai, dabar, gegužės 19 d. ta pati moteris sėdi Vyčių salėje Chicagoje. Tik jau viena, be savo mylimo vyro. Bet apsupta gausios sūnų Povilo šeimos, apsupta žmonių iš organizacijų, kurioms ji priklauso. O priklauso net kelioms organizacijoms, bet visą savo jaunystę darbavosi ir iki šių dienų darbuojasi Lietuvos Vyčių organizacijoje. Gilius pėdsakus joje paliks.

Nepaprasta šventė buvo tą dieną Chicago vyčių salėje. Jai vadovavo Algirdas Brazis, o kun. J. Prunskis sukalbėjo invokaciją. Jis ta proga ir pasveikino solenizantę, daugelio organizacijų veikėja, linkėjo ir toliau nepavargti. Išklėję šampano taures giedojome Adelės „Ilgiausių metų“. Ne tik giedojome, bet ir šaukėme „Valio!“ Sukaktuvininkė sveikino Lietuvos generalinę konsulę Juzę Daužvardienę. Adelė Gabalienė yra brangus žmogus lietuviams Amerikoje — pasakė baidama savo kalbą. Cicero Altos vardu labai poetiškai sveikino dr. Motušienė. R. Lietuvių Bendruomenės centro valdybos atstovė Repšienė dėkojo sukaktuvininkei, kad yra ji įsijungusi į tos organizacijos veiklą. „Laisvosios Lietuvos“ laikraščio bendradarbis Balčiūnas pasipasakojo matęs Kaune jauną mergaitę, atvežusią iš Amerikos aukso kardą — vyčių dovaną Lietuvos kariuomenės vadui. Solenizantės gimnaitis mokytojas Prialgaukas dėkojo už jam sudarytus

Redaguoja Emilija Pakalniškienė. Rankraščius siųsti adresu: E. Pakalniškienė, 3948 S. Artesian Ave., Chicago, IL 60632

NEPAPRASTA SUKAKTIS CHICAGOJE

Lietuvos vyčių organizacijos garbės narė Adelė Gabalienė sulaukė 80-ties metų amžiaus. Aštuonios dešimtys metų Skaitmuo, rodos, didelis, o laikas toks trumpas.

Prisimenu kaip vakar, kada jauna Adelė Gabaliauskienė su savo vyru advokatu, buvo atvažiavusi į mano parapijos miestelį Salantus, dalyvauti pavasarininkų kongrese. Kaip garbingi svečiai, jie buvo bažnyčioje pasodinti užgrotyje. Buvau maža mergaitė, bet jau supratau, kokia puošni yra ta jauna moteris. Tokių Salantuose nebuvo. Mano akys buvo nukreiptos tik į ją. Vėliau dvoro sode ji sėdėjo estradoje ir sakė sveikinimo kalbą pavasarininkams.

Prabėgo daug laiko nuo tų dienų, ir štai, dabar, gegužės 19 d. ta pati moteris sėdi Vyčių salėje Chicagoje. Tik jau viena, be savo mylimo vyro. Bet apsupta gausios sūnų Povilo šeimos, apsupta žmonių iš organizacijų, kurioms ji priklauso. O priklauso net kelioms organizacijoms, bet visą savo jaunystę darbavosi ir iki šių dienų darbuojasi Lietuvos Vyčių organizacijoje. Gilius pėdsakus joje paliks.

Nepaprasta šventė buvo tą dieną Chicago vyčių salėje. Jai vadovavo Algirdas Brazis, o kun. J. Prunskis sukalbėjo invokaciją. Jis ta proga ir pasveikino solenizantę, daugelio organizacijų veikėja, linkėjo ir toliau nepavargti. Išklėję šampano taures giedojome Adelės „Ilgiausių metų“. Ne tik giedojome, bet ir šaukėme „Valio!“ Sukaktuvininkė sveikino Lietuvos generalinę konsulę Juzę Daužvardienę. Adelė Gabalienė yra brangus žmogus lietuviams Amerikoje — pasakė baidama savo kalbą. Cicero Altos vardu labai poetiškai sveikino dr. Motušienė. R. Lietuvių Bendruomenės centro valdybos atstovė Repšienė dėkojo sukaktuvininkei, kad yra ji įsijungusi į tos organizacijos veiklą. „Laisvosios Lietuvos“ laikraščio bendradarbis Balčiūnas pasipasakojo matęs Kaune jauną mergaitę, atvežusią iš Amerikos aukso kardą — vyčių dovaną Lietuvos kariuomenės vadui. Solenizantės gimnaitis mokytojas Prialgaukas dėkojo už jam sudarytus

JAV mokslininkai sukūrė robotą, kuris per kelias minutes sudeda žinomą Rubiko kubą. Robotas dviem mechaniniais pirštais suima žaislą ir greitai suka visas plokštumas. Informaciją apie spalvas robotas tuojau pat siunčia kompiuteriui, kuris pataria, kaip teisingai ir greitai išspręsti galvosūki.

DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS — 161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, Dec. 26th, and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society. Second class postage paid at Chicago, IL. Postmaster: Send address changes to Draugas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629. Subscription Rates \$50.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. \$50.00 Foreign countries \$50.00.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesuomi. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokesį, atlymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto		
	metams	1/2 metų 3 mėn.
Chicago ir Cook County	\$50.00	\$30.00 \$20.00
Kanadoje (U. S. A. dol.)	\$50.00	\$30.00 \$20.00
Užsienyje	\$50.00	\$30.00 \$20.00
Kitur — Amerikoje	\$50.00	\$30.00 \$20.00
Savaitinis (Seštad.pried.)	\$30.00	\$19.00

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 — 4:00.
- Redakcija straipinius taisto savo nuožūra. Nesuaukotų straipinių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už eklebimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

DR. LINAS A. SIDRYS
AKIŲ LIGOS; CHIRURGIJA
2636 W. 71st Street
Prima trečiadi. nuo 2 iki 5 v.v.
Ketvirtadi. nuo 10 v.r. iki 6 v.v.
Susitarimui skambinti 436-5566

Dr. Upendra C. Shah
Vidaus ligų specialistas
Diabeto, thyroido ir kitų
hormoninių negalavimų.
2454 W. 71 St. Chicago
Tel. 778-5099
Val. pagal susitarimą.
24 val. „answering s.“ Tel. 242-3846

DR. EDMUNDAS VIZINAS
Specialybė — Vidaus ligų gydymas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

DR. FRANCIS MAZEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
o-8 antr. 12-o, penkt. 10-12, 1-o

DR. VILIUS MIKAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Family Medical Clinic
217 East 127 St., Lemont, Ill.
1 mylia į vakarus nuo Ateitininkų namų
Tel. 257-2265
Val. pagal susitarimą.

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINES LIGOS —
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

Tel. 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Chicago Eye Institute
4200 N. Central Ave.
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
8104 S. Roberts Road
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 563-0700
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis, Pritaiko akinius ir
"Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Juozas Meksausko ofisą perėmė
T. RAMA, M.D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71-mos ir Campbell Ave. kampas)
Tel. 434-1818 ir 476-3344
Res. 852-0889
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.p.p. Tik susitarus

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PŪSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 p.p. ir ketv. 2-5 p.p.
Sešt. pagal susitarimą.
Ofiso tel. 776-2880, rez. 448-5345

Ofiso tel. 434-2123, namų 448-6193
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
valandos pagal susitarimą

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772
DR. PETRAS ŽLOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt.
2-6; šeštadieniais pagal susitarimą

Kanadiečiai — Londono „Pašvaistės“ choristai su sol. Irena Černiene dainuoja Detroito, Dievo Apvaizdos parapijos gegužinėje. Nuotr. K. Sragausko

Turtinga patyrimais, kupina uždavinių PRAEITIS IR ATEITIS

— We're interested in news that's bad. Or different. You're different, — pasakė Baltų laisvės lygos veikėjai Danutei Barauskaitei-Mažeikienei vienos JAV spaudos agentūros darbuotojas.

Senas amerikiečių priežodis taria, kad „no news is good news“. Atseit, nėra žinių — žinios geros. O dabar pasirodo — „good news is no news“. Taigi, geros žinios — nėra žinių. Tik *blogos* žinios laikomos žiniomis. Blogos arba — *skirtingos*. O Kalifornijos aktyvistai kaip tik esą „skirtingi“. Dėl to ir jų veikla... „žinotina“.

Kalifornijos aktyvistų („mažeikininkų“) pasispardymai jiems pelnė didžiųjų medių dėmesį, kurį anksčiau šioje skiltyje panagrėnėjome tiek kiekybiu, tiek kokybiu požiūriu. Tačiau šiedu požiūriai — ne vieninteliai. Yra dar ir trečias — ir galbūt svarbiausias — kriterijus, būtent: veikimo eigoje susidaryti asmeniškai kontaktai. O tų kontaktų ne tik Amerikos, bet ir kitų laisvojo pasaulio valstybių spaudos, radio bei televizijos sluoksniuose Ban the Soviets koalicijos bei Baltų laisvės lygos veikėjams kol kas yra užsimegę jau net pora šimtų. Tai stambus turas ateičiai. (Į eilinį koalicijos darbo posėdį neseniai atsižvelgė „Los Angeles Times“ vyriausias redaktorius. O anksčiau mes patys klibindavome redakcijos duris ir džiaugdavomės, kai mums atsiųsdavo nors korespondentą.)

Tačiau prieš žvelgdami į ateitį, meskimėdar kartą akį į praeitį.

Bet kokią politinę akciją vertinant, tenka atsakyti į tris pagrindinius klausimus: 1. ko buvo taja akcija siekta (tikslas klausimas), 2. kaip to tikslo buvo siekta (strategijos bei priemonių klausimas) ir 3. kas buvo pasiekta (rezultato klausimas). Kadangi politika yra sudėtingas reiškinys, tai neuostabu, kad ir tų klausimų sąžiningas nagrinėjimas turi būti sudėtingas. O be laisvų ir visapusiškų diskusijų prarandama galimybė įžiūrėti alternatyvas, išryškinti klaidas ir nustatyti tiesą. Tik kritikos ugnis teikia tą šviesą, kuri veikėjus įgalina net ir komplikuočiausioje padėtyje kaip galima geriau susiorientuoti. Be šios šviesos gali apsieiti nebent tik tie, kurių pusę yra fizinės jėgos persvara ir kurie nesivaržo ją brutaliai panaudoti. O tokių liuksusų turi tik sovietai, bet ne mes.

Susumuojant tai, kas rašyta didžiojoje spaudoje, koalicininkų pasisakymuose ir šiame puslapy mūsų pačių, gaunasi toks vaizdas:

(1) Jei siekiama a. tikslo atlaidyti sovietus nuo olimpiados ir b. tikslo sudaryti sąlygas olimpiados metu kuo didesiam skaičiui sovietų žaidėjų (ar kito personalo) saugiai pabėgti bei tikslo kitaip dar įspirti olimpiadoje „prižiūrami šuniui“, — tai šiedu tikslai viens kitam prieštarauja. (Tą paskutinėje „Europos lietuvių“ bei „Sandaros“ laidoje pastebėjo ir vašingtonietis žurn. L. Kasulis). Išvada: reikia siekti tik vieno kurio iš šių tikslų.

(2) Pirmojo tikslo (atbaidyti sovietus) reikėtų siekti tik tuo atveju, jei mums lietuvių tautai; Lietuvos laisvės reikalui; antikomunistinei kovai) būtų daugiau naudų iš sovietų nedalyvavimo, negu iš jų dalyvavimo. Šis klausimas mūsų visuomenėje nebuvo pakankamai diskutuojamas. Tačiau kovo mėn. pati koalicija nuo šio tikslo siekimo atsisakė ir, perkeldama savo veiklą „ant kitų bėgių“, ėmėsi energingai siekti antrojo tikslo. Mat, koalicijos vadovai tada buvo įsitikinę, kad sovietai vis dėlto olimpiadą pasirodys.

(3) Koalicijos vadovų (ir pačių JAV vyriausybės bei daugelio kitų stebėtojų) dideliame nusiteikime, geg. 8 d. sovietai pranešė žaidynėse nedalyvavusią, savo nutarimą motyvuodami tuo, kad Los Anželeje jiems būsią „nesaugu“ — ypač dėl „vyriausybės remiamų“ „ekstremistinių reakcinių grupuočių“ veiklos. Tikras ar netikras šis „pasiteisinimas“, tačiau koalicijos vadovai už šį sovietų nutarimą tuoj pat kreiditą prisėmė sau, vikriai išnaudodami pasitaikiusią propagandinę progą viso pasaulio akyse „išvilkti sovietus iš rūbų“, remiantis jų pačių baimės prisipažinimu.

(4) Sovietams paskelbus, kad jie olimpiadą nedalyvavus, tuo pačiu atpuolė ir antrojo tikslo (sudaryti sąlygas sekmingiems pabėgimams; olimpiados metu „mušti sovietinį šunį“) siekimas. Dėl šio tikslo pirmosios dalies buvome išskėle kai kurių principinių abejonių. Į tai vieni koalicijos veikėjai viešai atsakė, kad (nepaisant ką būtų rašiusi didžioji spauda) niekada neturėta intencijos nediskriminuojančiai skatinti pabėgimus, o tik informuoti bei padėti jau apsisprendusiems pabėgti. Kiti neviešai pasiaiškino, jog pabėgėlių skatinimo išpuolį sąmoningai buvo siekta kaip tik tam, kad „skirtingos“ sensacijos sudarymu būtų atkreiptas „medijų“ dėmesys ir tuo pačiu suerzinti sovietai.

(5) Atpuolus ir vienam, ir kitam olimpinės akcijos tikslui, liko tik rezultatai, gauti iš pastangų, padėtų šių tikslų besiekiant. O tie rezultatai — kiekybiškai gausios koalicijos bei lygos veiklos paminėjimas beveik viso laisvojo pasaulio komunikacijos organuose, nevisai patenkintanti tų paminėjimų kokybė (bet tai ne koalicijos kaltė; o propagandinis smūgis Sovietų S-gai vis dėlto suduotas) ir galybė komunikacijos sluoksniuose susidaryti asmeniškų kontaktų, kokių ligi šiol nėra iš tolo neturėta.

Išigiję tokį patyrimą ir tokius spaudos kontaktų resursus, lyga ir kiti koalicijos nariai žada neišsiskirstyti, o persigrupuoti naujų uždavinių siekimui. Štai tik dalinis jų sąrašas:

1. Liepos mėn. pabaltiečių bėgikai su kitų tautybių ir amerikiečių tautininkais neš laisvės fakelą nuo Toronto iki Los Angeles. Šiai estafetei lyga jau yra užsitikrinusi spaudos dėmesį pavergtųjų tautų laisvės bylos pagarsinimo naudai.

O fakelui į L.A. atkeliaus ir ten pasibaigus olimpiadai (kurios metu vis tiek dar bus progų paprotuoti dėl Pabaltijo valstybių nedalyvavimo pasaulio tautų komandų tarpe), laukia šios tolimesnės užduotys:

2. pasinaudojant turimais kontaktais masinėje spaudoje prastumti kuo daugiau straipsnių apie Pabaltijo tautų bendrą padėtį ar aktualiasias jų problemas;

3. stiprinant koalicinius ryšius su kitomis (Lotynų Amerikos, Pietryčių Azijos) emigrantų grupėmis, stengtis JAV Kongrese praveisti imigracijos įstatymo pakeitimus, kad būtų pakirstos OSI tipo „raganų medžioklės“ šiandien prieš mus, o ateity — prieš kitus.

4. remiantis Europos Parlamento rezoliucija kelti Pabaltijo valstybių klausimą JT forumuose, bandant pabaltiečių atstovams išgauti nors stebėtojų statusą.

5. jungtis į bendrą frontą su pasaulio jėgomis, kovojantiems prieš komunizmo įsitvirtinimą Afganistane, Centro Amerikoje ir kitur.

Šie ir kiti uždaviniai reikalauja Baltų lygos sumanumo bei žmogiškųjų išteklių, koordinacijos su LB bei kitais veiksniais ir plačiosios visuomenės finansinės ir moralinės paramos.

PAVOJINGOS REZOLIUCIJOS

ANTROJO PASAULINIO KARO ALGIMANTAS GURECKAS

Antrojo pasaulinio karo metu Amerika ir Didžioji Britanija buvo taip sukaupusios visas savo jėgas ir visą dėmesį karui prieš Vokietiją ir Japoniją, kad jos visai negalvojo, kas gi bus, kai karas bus laimėtas ir tie priešai jau bus sutriuškinti. Šis nusiteikimas daugiausia kaltas dėl Europos padalinimo ir Vidurio bei Rytų Europos uždėdimo sovietams. Tačiau, mums pykstant ant Vakarų dėl jų trumparegiškos politikos antrojo pasaulinio karo metu, yra pavojingas ir patiemis nuslysti į panašią klaidą. Lietuvos okupacijai ilgus metus užsitęsęs ir nepaprastai išaugęs sovietų karinei galiai, atrodo, kad visos mūsų pastangos turi būti nukreiptos vien tik prieš sovietinę imperiją, lyg kitų problemų nebūtų ar jos būtų nevertos dėmesio. Rodos, jei tik sovietinės imperijos galybė susvyruotų, Lietuva tuo pačiu atgautų laisvę ir jai jau nebebręstų jokie kiti pavojai.

Deja, Lietuvai prieš ir pavojų niekad netruko ir nėra pagrindo manyti, kad, jai laisvę atgavus, visi pavojai savaime išsisklaidys. Vienas iš tokių matomų pavojų yra lenkų užmačios ir Vilnių. Lietuvos pagrindis tik suprantama. Nors ir kovodamas neišpasakytai sunkiai ir nelygia kova už tautos išlikimą, jos laisvę ir žmogaus teises, jis vis tik neužmiršta ir lenkų pavojaus. Išsamus straipsnis pogrindžio „Aušroje“ Lietuvos ir lenkų santykių klausimu išėjo, kad „...gali atsirasti naujos unijos, prievarta primestos, panašiai kaip buvo Liubline“ (V. Plankūnas, nr. 22 [62], 1980 gegužė). O pagal maršalo J. Pilsudskio nutačytą planą kelias į prievartinę uniją eina per Vilnių.

Kaip rodo patirtis, nepriklausomos valstybės atkūrimas ir jos teritorijos nustatymas paprastai sprendžiasi tuo pačiu metu arba bent labai trumpame laiko tarpe. Taip buvo atstatant Lietuvos valstybę 1918-1920 m., panašiai vyko 1947-1949 m. Indijai ir Pakistanui gavus nepriklausomybę ir susikovus dėl Kalmūro. Tai suprantama, nes laisvę atgauti proga atsižvelgti, kad buvę jėgų santykiai sugriūva ir formuojasi nauji. Tos pačios sąlygos apsprendžia ir teritorinių klausimų sprendimą. Pagaliau valstybės nepriklausomybė yra taip pat teritorinis klausimas, nes valstybė savo esme yra teritorinis junginys. Todėl, nors reikia sutikti su J. Vitėnu, kad „Be išsivadavimo visi šie ginčai neturi prasmės“ („Draugas“, 1984 balandžio 24), iš

Senatoriaus Kasten ir atstovo Tom Corcoran rezoliucijų miglotas pasisakymas už Vidurio bei Rytų Europos tautų troškimus ir viltis primena valstybės sekretoriaus sveikinimus Lietuvos atstovui Vašingtone Vasario 16 d. proga H. Kissingerio laikais, kai jis nurytė Lietuvos aneksiją ir jos nepripažinimą, kalbėdamas tik apie „...lietuvių tautos dvasią ir troškimus“ (1974 vasario 8 d. sveikinimo raštas).

Sunku taip pat sutikti su J. Vitėnu, kad „...rezoliucijoje nėra nieko, kas favorizuotų Lenkiją ar būtų kalbama apie sienas“. Iš tikro rezoliucijos žodžiai, kad „Jungtinės Valstybės atsisako Jaltos susitarimų ir pareiškia, kad jie toliau nebėra privalomi vykdyti...“, reiškia, jog Amerika turi grįžti į 1923 balandžio 5 d. nota jos išreiktą Ambasadorių konferencijos nutarimo pripažinimą, kuris pritarė Gudijos ir Ukrainos padalinimui tarp Lenkijos ir Sovietų Sąjungos ir demarkacijos liniją pripažino teisėta Lietuvos - Lenkijos siena. Amerika šio nusistatymo dėl Vilniaus ir Lietuvos - Lenkijos sienos nuosekliai laikėsi iki Jaltos konferencijos. Jaltos susitarimų atsisakymas taip pat atpalaiduotų Sovietų Sąjungą nuo įsipareigojimo grąžinti laisvę Vidurio bei Rytų Europos kraštams ir leisti ten laisvus rinkimus. Tai ir būtų vienintelės Jaltos susitarimų anuliavimo pasekmės. Visi kiti Jaltos nutarimai arba jau seniai įvykdyti ir nebėgal būti atversti atgal (pvz. Sovietų Sąjungos prisidėjimas prie karo prieš Japoniją), arba jau yra pranykę (Vokietijos nuginklavimas), arba buvo vėliau patvirtinti kitomis sutartimis ir todėl yra pasidarę nuo Jaltos nepriklausomi (Jungtinių Tautų įsteigimas).

Dėl Vilniaus verta prisiminti, kad, kai Lietuva jį atgavo, Amerika jį Lietuvai vis tiek nepripažino. Štai ką apie tai sako Valstybės departamentas: „Tačiau 1939 spalio 10 d. Sov. Sąjunga sutarėti marnamai perdavė Lietuvai Vilniaus miestą ir Vilniaus kraštą“. Ši teritorija tuo laiku buvo de facto Sovietų Sąjungos kontrolėje vien tik deka teritorinių pakeitimų pagal 1939 rugsėjo 28 d. vokiečių - sovietų sutartį. Jungtinių Valstybių vyriausybės nuomone, Sovietų Sąjungos įvykdytas šios teritorijos perdavimas Lietuvai buvo neteisėtas ab initio, kadangi Sovietų Sąjunga tokiame perdavime neturėjo teisės“. (Ted A. Borek, Valstybės

Lenkijos sienos pagal Jaltos ir Potsdamo nutarimus. Žemėlapis darytas archit. Vytenio Gurecko.

departamento teisinio patarėjo pavaduotojo 1982 rugsėjo 16 d. raštas Vytautui Kutkui, JAV LB krašto valdybos pirmininkui). Jaltos konferencijos sprendimu Amerika pripažino Curzono liniją, kuri Vilnių paliko anapus Lenkijos ribų. Jaltos nutarimas tačiau nenurodė, kam turi tekti nuo Lenkijos atskirtos žemės, tad net dabar Valstybės departamentas tvirtina, kad „... Jungtinių Valstybių nuomone, Vilniaus ir jo srities tikslis teritorinė priklausomybė dar nėra galutinai nustatyta“ (ten pat).

Už Jaltos atskirtas nuo Lenkijos žemes jai buvo atlyginta iš Vokietijos atimtomis teritorijomis. Jų apimtis ir sienos buvo nustatytos Potsdamo konferencijoje. O Potsdamo susitarimus panaikinti lenkai nesielė. Tuo būdu atšaukus Jaltos susitarimus Amerika pripažintų Lenkijai Vilnių ir Vilniaus kraštą, Vakarų Ukrainą ir Vakarų Gudiją, bet jai liktų visos už tai gautos žemės vakaruose.

Rezoliucijos, kurios keičia tarptautinius susitarimus ir liečia valstybių sienas, turi būti tikslios ir aiškios, nes jas greičiausia po daugelio metų teks interpretuoti ir vykdyti. Nebe tiems, kurie jas surašė. O lenkų inspirotojus Kasten-Corcoran rezoliucijos juk niekur nesako, kad Jungtinės Valstybės atsisako Jaltos susitarimų, išskyrus tuos, kurie liečia Europos valstybių sienas. Tokio rezoliucijų apribojimo nėra. Tad Jaltos anuliavimu lenkai aiškiai siekia sukurti naują, tvirtesnę pagrindą savo pretenzijoms į lietuvių, gudų ir ukrainiečių žemes. Niekas kitas Vidurio ir Rytų Europos teritorinių klausimų nejudino, kol lenkų organizacija Pomost neiškėlė šio skandalinio pasiūlymo. Reikia sveikinti JAV

Iš kur veidmainiui žinoti, kas yra tiesa.
Rabindrat Tagore

PIETŲ KRYŽIAUS DUKRA

ANDRIUS NORIMAS

ROMANAS

Algimantas su užuojauta žvelgia į jauną vyrą. Jam gaila matyti lyg paraudimą jo veide, o akyse susirinkusias neprašytas ašaras. Vytas pakyla ir vaikšto kambary nuo sofos ligi lango, tarytum fizinio užsiėmimo siekdamas mažinti sielos sužeidimą. Algimantas ieško žodžių nuraminimui.

— Man labai gaila... Esi kalčiausias, kad tik tai dabar tai netikėtai iškilė... Irma pati nugirdo mano gincą su žmona, kai aš pasakiau jai visą teisybę. Tai sukėlė Irmos krizę, kokios niekad nesitikėjau ir, gink Dieve, visiškai nenorėjau!

Vytautas žiūri į Algimantą, tarsi su vos suvaldoma panieka ar neapykantą, bet tik sekundę. Jo akių žvilgsnis vėl švelnesnis.

— Mano tėvai dabar tikriausiai nebeleis mudviem tuoktis... Aš tai gerai žinau.

— O kaip tu pats? Ar ši žinia... tasai kraujo maišos faktas... ar paveikė tavo jausmus Irmai? — Ne, ne... Jaunasis vyras tankiai mirkčioja blakstienomis ir gal net per garsiai reiškia savo jausmus. — Man rodosi, aš ją myliu dar labiau, pone Rykantai! Man visai nesvarbu, iš kur ji kilusi, koks jos gyslose kraujas teka! Jeigu ją surasiu, taip jai ar pasakysiu! Juk ji nėra juodė, nes jūs ją išauklėjote tikra lietuvaitė! O kad ji turi dalį australietės kraujo,

tai ar ne vistiek? Juk ir mūsų Lietuvoje, kiek žinau, kraujas buvo maišomas su rusų, lenkų, švedų, prancūzų ar vokiečių krauju! O dabar visame pasauly iškilę lietuviai ar nesujungia savo kraujo su kitomis tautybėmis? Aš pats žinau atvejų, kur lietuviškas kraujas buvo sumaišytas su meksikiečių, indėnais ir net su juodaisiais negrais!

— Taip, savo krauju geriname, trėšame kitas tautybes ir rases... Ir aš prie to prisidėjau, todėl norėjau tai atitaisyti bent tuo, kad mano duklė išaugtų tikra lietuvė. Štai, dėl ko aš jai nieko nesakiau! Žinau, kad mišrios rasės vaikai yra žymiai geresni! Imkime pavyzdžių rusų poetą Aleksandrą Puškina — juk jis savo gyslose turėjo maurų arba arabų kraujo. Po jo mirties ne tik patys rusai, bet ir viso pasaulio literatai pripažįsta jį geniumi! Yra ir daugiau panašių pavyzdžių... Lietuviai ypač daug savo kraujo atidavė lenkų tautai.

Vytautas jau nurimęs.

— Ačiū jums, kad išaiškino... Bet aš ir pats jutau, kad tai nėra svarbus dalykas. Nesvarbu, kokios tautybės esi, o svarbu, kaip esi išauklėtas ir mokytas! Dabar jau žinau Irmutės tragediją ir galėsiu ją nuraminti. Greičiausia ji galvoja apie mano tėvus, kad jie dabar bus labai priešingi... Bet, pone Rykantai, būkite ramūs — aš pasistengsiu savo tėvus perkalbėti, įtikinti... Jie iš viso yra perdaug konservatyvūs... Kad tik greičiau surasčiau Irmutę! Ištiesia plaštaka Algimantui. Tarytum naują politinę sutartį pasiekę diplomatai, juodu tvirtai ir nuoširdžiai pasispaudžia rankas. Daugiau, kaip tušti žodžiai tylus rankų paspaudimas suriša, įpareigoja, patenkina ir įtikina. Labiau, kaip žodis, aiškiau, kaip raštas, tvirtiau, kaip antspaudas.

— Geriausia būtų, pone Rykantai, kad visą šią paslaptį žinotume tik mudu ir Irmutė su jūsų žmona.

(Bus daugiau)

POBŪVIS SU PASAULIO ŽURNALISTAIS

Žurnalistai, ypač televizijos, radijo, didžiųjų žinių agentūrų ir laikraščių, yra gan sunkiai pasiekiami žmonės. Jie žino savo vertę ir lengvai į asmenišką bičiulystę nesileidžia. Žurnalistų dėmesio siekia valstybių vadai, politikieriai, kultūrininkai, mokslininkai, o taip pat visokio plauko avantiūristai ar net teroristai. Žurnalistai turi baidyti jėgą, ir visi su jais vengia konfliktų, o siekia draugystės.

Ryšių su media žmonėmis neturėjimas gal buvo viena iš pagrindinių kliūčių Amerikos lietuviams prasimušti į viešosios opinijos paviršių. Pionieriūmi šioje srityje reikia laikyti kun. dr. Juor. Prunskį, buv. „Draugo“ redaktorių ir dabartinį Altos informacijos vadovą. Profesionaliai lietuviškai informacijai pagrindus padėjo ir veiklą išvystė kun. Kazimieras Pugevičius. Lietuvių informacijos centro direktorius. Jo darbas ir to darbo rezultatai užtarnauti buvo įvertinti gegužės 12 Lietuvos Bendruomenės ir Jaunimo sąjungos suorganizuotame pagerbime Kultūros židinyje New Yorke. Dr. Vytauto Dambrovos veiklą šioje srityje Pietų Amerikoje, Veneculoje, lenkų bendruomenės

vadovas Feliksas Zubras įvertino tokiais žodžiais: „Straipsnių skaičius Veneculos spaudoje apie Lietuvą Vytauto Dambrovos pastangų dėka per paskutinius trejus metus yra mažiausiai dešimt kartų didesnis negu visi mūsų straipsniai kartu sudėjus per trisdešimt metų laikotarpį prieš jo atvažiavimą“.

Antanas Mažeika, dinamiška asmenybė, media dėmesį Lietuvai laimėjo ne tiek savo rašymu (nors ir čia jo nuopelnai dideli), bet savo veikla: pareiškimais spaudai, diskusijomis radijo ir televizijos programose. Platformą tai jo veiklai sudarė Baltų Laisvės lyga ir Ban the Soviets koalicija. Jis yra vienintelis lietuvis, televizijoje vedęs vienas prieš vieną diskusijas su rusų informacijos oficialiu kalbėtoju Posner ir davęs pasiūlymus ne tik Amerikos, bet taip pat Japonijos, Suomijos, Olandijos, Anglijos ir kitų kraštų spaudai. Mažeika ir Balsinger yra kviečiami į Korėją, kur būtų pagerbti už jų veiklą, garsinant pasaulyje rusų įvykdytą Korėjai kruviną skriaudą — keleivinio lėktuvo numušimą.

Antanui Mažeikai talkinant ir LB Vakarų apygardos ir

Los Angeles lietuviai popietėje su kitataučiais žurnalistais dr. Z. Brinkio sodyboje. Iš kairės: R. Dabšys, LB Vakarų apyg. pirmininkas, rašytoja

Rūta Kleva Vidžiūnienė, A. Mažeika, Baltų Laisvės lygos vicepir., ir Doug Bruckner, NBC televizijos komentatorius. Nuotr. E. Arbo

Jaunimo sąjungos vadovams pritariant, Lietuvių Fronto bičiulių Los Angeles sambūris dr. Zigmo Brinkio sodyboje gegužės 27 kitataučiams žurnalistams suorganizavo pabėdavimo pobūvį. Atsilankė Prancūzijos žinių agentūros — Agence France Presse, japonų, korėjiečių, olandų, jugoslavų spaudos atstovai, pora jaunų amerikiečių žurnalistų, vietos estų, latvių ir lietuvių spaudos darbuotojai. Dalyvavo mums palankus NBC televizijos pranešėjas Doug Bruckner.

Svečiai buvo gražiai pavaišinti ir painformuoti apie Baltijos valstybes ir pobūvį suorganizavusias organizacijas. Antanas Mažeika dalyvius supažindino su svečiais, o Algis Raulinaitis su pobūvyje dalyvavusiais lietuviams. Maureen Vaivadaitė visus palinksmo lietuvių liaudies dainomis, pritariama akordeonu. Privaciose pokalbiuose buvo liečiamos olimpiados ir kitos

tarptautinės temos. Be asmeniškų suartėjimų, jau matyti ir kai kurie rodomi draugiškumo mostai. Prancūzas Gerard Marcout jau paruošęs pirmą pranešimą apie Toronto ruošiamą laisvės olimpiadą ir olimpinio fakelo nešimą iš Toronto į Los Angeles. Tą patį padarė ir japonas Katsuhisa Hamazaki, pasaulio didžiausio laikraščio (8.7 mil. skaitytojų) „Yomiuri Shimbun“ korespondentas. NBC TV korespondentas Doug Bruckner pažadėjo atvykti į Onos Razutienės vadovaujamo „Spindulio“ 35 metų sukak-

tuvinę šokių šventę ir paruošti reportažą, surišdamas šventę su faktu, kad L.A. olimpinis komitetas, pataikaudamas rusams, neleido lietuvių, estų, latvių ir ukrainiečių jaunimui dalyvauti olimpiniam tautų parade. Kai kurie žurnalistai panoro arčiau susipažinti su pobūvyje dalyvavusia rašytoja — laureate Ale Rūta, kuriai vos prieš savaitę buvo įteikta „Draugo“ romano premija. Organizatoriai mano, kad bandymas pasisekė ir kad pabėdavimo popietė buvo ir reikalinga, ir naudinga. J. Kj.

Su kitataučiais žurnalistais susitikimo popietėje Los Angeles, Calif. gegužės 27 d. Kairėje — Dave Balsinger, Ban the Soviets koalicijos pirm., ir Lucy Marlow, dešinėje — Jack Treiman, Baltų Laisvės lygos advokatas, ir du olandų žurnalistai. Nuotr. E. Arbo

Pastabos ir nuomonės LIETUVA NIEKADOS NEBUVO ĮSTOJUSI SOVIETŲ SĄJUNGON

BRONIUS NEMICKAS

Skaitau dr. Adolfo Damušio straipsnį „Kaukas tautos sukilimo dienomis“, paskelbtą „Laisvė“ politikos žurnalo 1984 m. birželyje ir neįstengiu perkąsti, perprasti autoriaus kai kurių teiginių. Pačioje straipsnio pradžioje sakoma: „Lietuvių tauta sukilimu siekė dviejų tikslų: pirmiausia visam pasauliui paskelbti, kad, panaudodama pirmą pasitaikiusią progą, visuotinu sukilimu ginklo pagalba išstoja iš Sovietų Sąjungos...“ (Visi citatų pabraukimai mano. Br.N.) Tučiuojau tą pačią Lietuvos iš Sovietų Sąjungos išstojimo mintį autorius dar labiau pabrėžia: „Pirmasis tikslas, išstojimas iš Sovietų Sąjungos, tuo metu buvo įvykdytas“.

Jeigu Lietuva 1941 m. birželyje išstoja iš Sovietų Sąjungos (pagal Damušį tai buvęs pirmasis sukilimo tikslas), tai ji turėjo kokiū nors būdu toje sąjungoje atsirasti, jon įstoti, kaip bolsėvikai sakytų. Ir tolimesnis teiginys netiesiogiai jau nurodo Lietuvos Sovietų Sąjungoje atsiradimo būdą, būtent: „Antrosios sovietinės okupacijos metais nebuvo jokio oficialaus akto, kuriuo Lietuva būtų įjungta į Sovietų Sąjungą“. Taigi išeitų, kad pirmosios sovietinės okupacijos oficialiaisiais bolsėvikių smurto aktais, suniekinusiais politinę lietuvių tautos valią, Lietuva tapusi įjungta (ar įstoję) Sovietų Sąjungon.

Taip galėjo galvoti 1941 m. vasarą dr. A. Damušis, Lietu-

narys, kaip mena, išduoda kai kurie jos veiksmai. Ji, užuot iš karto atstačiusi bolsėvikių nacionalizuotos pramonės, prekybos, namų, bankų, žemės status quo ante, nežinia kokiais sumetimais, tarsi delsdama, ryžosi gražinti, denacionalizuoti tuos turtus jų savininkams atskirais potvarkiais. Toks sukiliminės vyriausybės apsisprendimas buvo Lietuvai dvejaip žalingas. Viena, bolsėvikus jau išvijus, palikimas sovietinės turtų nacionalizacijos, kad ir ligi tam tikro laipsnio ir laiko, matė Lietuvos įjungimo Sovietų Sąjungon netiesioginio pripažinimo šėšeli, kuris, atrodo, kad ir dabar, nubėgus kone pusšimčiai metų, tebesivaidina sukiliminės vyriausybės nariui. Antra, sudarė tvirtesnį tariamai teisinį pagrindą naciams apiplėšti Lietuvos žmones, nes pagal tarptautinę teisę okupantas gali disponuoti užimtajame krašte valstybės, bet ne privačiu, turtu. O dėl nudedstos neįvykdytos (ypač žemės turtų) denacionalizacijos nacinis okupantas Lietuvoje rado valstybės turtokurkas daugiau, negu jo iš tikrųjų yra buvę.

Tokį sukiliminės vyriausybės apsisprendimą galėjomėti įvairios priežastys: valstybinės patirties trūklius, politinių įvykių staigmuo, valdžios svaigulio užmačia. Bet kas gi dabar po tiekios metų bei tokios gausos ir taip akivaizdžių pamokų verčia griebtis Lietuvos inkorporacijos sovietinės tezės? Lietuvos Valstybės Tarybą 1918 m. vasario 16 d. paskelbė

atstatanti nepriklausomą Lietuvos valstybę, kurią lietuvių tauta krauju apgynė nuo priešų, o tarptautinė bendruomenė vėliau pripažino savo nariu. Sovietų Sąjungai 1940 m. vasarą Lietuvą užgrobus, jau rusų viešpataujamame krašte tautos politinę valią išprievartavus ir pagaliau į Sovietų Sąjungą įsiinkorporavus, nei lietuvių tauta, nei tarptautinė bendruomenė tos neteisėtos inkorporacijos nepripažino ir dabar nepripažįsta. (To nepripažinimo pagrindu kai kuriuose kraštuose, įskaitant ir Jungtines Amerikos Valstybes, savo darbą be pertrūkio tęsia Lietuvos diplomatinės atstovybės). Žodžiu sakant, de jure Lietuvos valstybė tarptautinėje bendruomenėje niekadoms nebuvo neišnykusi, nei įjungta ar įstojusi Sovietų Sąjungon. Todėl ir sukiliminės vyriausybės pirmasis šūvis („išstojimas iš Sovietų Sąjungos“) klaidė klaidingą taikinį — Lietuvos valstybės tęstinumą. Šią progą praverstų isidėmėti Jungtinių Amerikos Valstybių prezidento Franklin Delano Roosevelto, turbūt pirmojo mūsų valstybinės teisės klaidų taisytojo, pamoka. Jis 1940 m. spalio 15 d., vadinasi, dar kur kas prieš dr. A. Damušio žodžiais tariant, „lietuvių tautos išstojimą iš Sovietų Sąjungos“ atsilankiusiai Lietuvai Gelbėti Tarybos (Amerikos Lietuvių Tarybos užuomazga) delegacijai apie jos įteiktąjį raštą kalbėjo:

„Ten pasakyta, kad Lietuva prarado savo nepriklausomybę. Klaidinga taip teigti. Lietuva nepriklausomybės neprarado — Lietuvos nepriklausomybė tik laikinai nuslopinta. Ateis laikas, ir Lietuva vėl bus laisva...“ Ir čia, kaip rodo datos, prezidentas Rooseveltas kalbėjo ne apie „iš Sovietų Sąjungos išstojusią Lietuvos valstybę, bet apie 1918 m. vasario 16 d. atsisteigusią ir dabar tarptautinės bendruomenės de jure tebeprapažįstamą.

Iš klaidų mokomasi. Betgi mūsų jos dešimtmečiais be atodairos kartojamos.

P A D Ė K A

Mirus A. + A. kun. Antanui Petrauskui,

padėką reiškia sesuo Antosė, brolis Kostas ir broliūnai Bronius ir Kostas atsilankiusiems kopyčioje, karsto nešėjams, ir visiems kurie buvo bažnyčioje ir palydėjo į amžino poilsio vietą. Taip pat ačiū už užprašytas šv. Mišias. Didelis ačiū kun. Dominikui Mockevičiui ir visiems Sv. Margaret Mary parapijos kunigams už šv. Mišių atnašavimą. Ypač ačiū klebonui Father Smith, kuris nuolat atveždavo šv. Komuniją į namus.

Dėkingi: sesuo Antosė, brolis Kostas, ir brolio vaikai Bronius ir Kostas Petrauskai.

A. + A. VINCENTA STATKUS GUDAITYTE

Gyveno Richton Park, Illinois, anksčiau gyveno Chicagoje, Brighton Parko apylinkėje.

Mirė 1984 m. birželio 12 d., 4 val. popiet, sulaukus 87 m. amž. Gimus Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 34 metus.

Pasiliko dideliame nuliūdime dukte Annemarie Wilbourn, žentas Bill, 2 anūki William su žmona Veronica ir Steven Wilbourn, prounikas Joseph Wilbourn, Lietuvoje sesuo Magdalena Gudaitytė, ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Velionė buvo našlė a. a. Josef.

Kūnas bus pašarvotas penktad. 2 val. popiet Gaidas - Daimid kopyčioje, 4330 S. California Ave. Laidotuvės įvyks šeštad., birželio 16 d. Iš kopyčios 9 val. ryto bus atlydėta į Svč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo parap. bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Sv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: Duktė, žentas, anūkai ir prounikas.

Laid. direkt. D. Gaidas ir G. Daimid. Tel. 523-0440.

A. + A. JURGIUI ADOMONIUI mirus, jo žmonai Julijai gilią užuojautą reiškiamie ir drauge liūdime.

ŠVOGERIS ir ŠEIMA LEONAS, VERONIKA ir ANELĖ KAULINIAI

DARIUS - GIRĖNAS

1933-1983

E. JASIONO paruošta knyga - albumas apie žymiuosius lietuvius Atlanto nugalėtojus - lakūnus S. DARIŲ ir S. GIRĖNŲ jau išėjo iš spaudos. Leidinys gausiai iliustruotas, paruošta angliškai ir lietuviškai, didelio formato, 264 psl., kieti viršeliai, gražiai išleista. Tai vertinga dovana kiekvienai progai. Kaina su persiuntimu 27 dol.

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Illinois gyventojai dar pridėda \$1.75 valstyjos takų.

Mirus

A. + A. STEPUI ZOBARSKUI

—rašytojui, poetui, žurnalistui bei Maryland ambasadoriui lietuviškų knygų amerikiečiams—giliai užjaučiame Velionio dukrą NIJOLĘ, gimines ir draugus, melddami Aukščiausioj Velioniui užtarnauto poilsio amžinybėje.

IZABELĖ MOTEKAITIENĖ ir MANIGIRDAS

A. + A. JUOZUI BAGDANSKIUI mirus, žmonai Birutei, dukrai Ramunei, sūnui Alvydui ir visiems artimiesiems reiškia nuoširdžią užuojautą

CHICAGOS SKYRIAUS RAMOVENAI ir BIRUTININKĖS

Mūsų brangiam nariui, rašytojui A. + A. STEPUI ZOBARSKUI mirus, jo dukterį Nijolę, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

LIETUVIŲ RASYTOJŲ DRAUGIJA

Mylimai mamai

A. + A. MAGDALENAI LUKAŠEVIČIENEI

mirus, mieliems bičiuliams — sūnui VINCUI, martai RAMUNEI, vaikiai RIMUI ir DAINAI reiškiamie gilią užuojautą.

DANGUOLĖ, PIJUS ir KRISTINA BIELSKAI ROMA, GEDIMINAS ir EDUKAS BIELSKAI

EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYS MODERNIŠKOS KOPYČIOS

4330-34 So. California Avenue

Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNOS LACKAWICZ

Laidotuvių direktoriai

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois

Tel. — 974-4410

VASAITIS - BUTKUS

Laidotuvių Direktorai

1446 South 50 Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

GAISRAS LIETUVIŲ BENDRABUTYJE

K. BARONAS

Mūsų korespondentas Europoje

Birželio 4 d. Stuttgarto radijo muzikinės programos pertraukos metu teko išgirsti puikų reportažą apie lietuvių gimnaziją, pasikalbėjimą su jos direkt. A. Šmitu bei keliais mokiniais. Radijas yra plačiai klausomas Hesso, Baden-Württembergo, Bavarijos kraštuose, tad Lietuvos ir lietuvių vardas nuskambėjo kelių mil. klausytojų tarpe.

Deja, birželio 6 d. ankstyvą rytą prikėlė mane Hiittenfeldo netoli gimnazijos gyvenančių amerikiečių šeimos telefonas (jau dvi savaitės gyvename netolimam Viernheime) ir liūdnas balsas: „Charlie, lietuvių gimnazijos bendrabutis dega...“

Gaisras kilo 5:20 val. ryto, palėpėje, tarp bokšto ir dūmtraukio. Tuoj pat atvyko Hiittenfeldo savanoriai gaisrininkai, tačiau matydami, kad jiems vieniems nepavyks gaisro numalšinti, paprašė pagalbos artimų miestų Viernheimo, Lamperttheimo, Heppenheimo, Bensheimo gaisrininkų. Į kovą su ugnim pačiame pilies aukšte stėjo apie 150 gaisrininkų. Be jokios panikos buvo evakuoti iš pilies ir pakelti iš miego visi bendrabučio mokiniai. Mokyt. V. J. Lemkių šeima su trim mažamečiais vaikais bei bendrabučio vedėjas M. Buivys su žmona. Taip pat atvyko Vokietijos Raudonojo Kryžiaus atstovai, parūpindami evakuotiems mokiniams, gaisrininkams šiltes pusryčius. Mokiniai nuo bendrabučio iki gimnazijos pastato sudarė grandinę, gelbdami ne tik savo mantą, bet taip pat ir turtingą gimnazijos biblioteką (dalis knygų yra dar iš Kybartų gimnazijos). Bibliotekos vedėjo mokyt. A. Krivicko teigimu, knygos daugiausiai nukentėjo ne nuo ugnies, bet nuo vandens (jos dabar yra gimnazijos patalpose), ir truks keletą mėnesių, kol jas vėl galima bus tvarkingai sudėti į lentynas.

Be gaisrininkų, į pagalbą atskubėjo Lamperttheimo „Technische Hilfswerk“ (techniška pagalba) bei kaimynai vokiečiai, padėdami mokiniams ir mokytojams gelbėjimo darbe.

Didelio Hiittenfeldo bažnytkaimio (jame yra 1,600 gyventojų) gatvės gaisro metu ir po jo buvo užblokuotos iki 2 val. p.p. Policija turėjo nukreipti važiujančius (čia eina keliai iš Hemsbocho, Lamperttheimo, Viernheimo, Wormso ir t.t.) į šoninius kelius, nes, kaip minėjau, atvyko daug gaisrininkų mašinų ir jos stovėjo ne tik lietuvių gimnazijos kieme, bet ir gatvių kryžkelėje. Gaisras buvo užgesintas po trijų valandų.

Greitos gelbėjimo akcijos dėka nenukentėjo LB-nės raštinė ir Kultūros instituto biblioteka — archyvas. Sudėgė tik gimnazijos orkestro instrumentai. Apskaičiuojama, kad gaisro nuostoliai siekia per 3 mil. markių. Pastatas — pilis buvo apdrausta. Šią lietuviams įvykusią nelaimę jau pietų metu pranešė televizija bei aplinkiniai dienraščiai.

Ar ši pilis, statyta 1835 m. barono Rothsildo, bus vėl atstatyta — šiandien dar nėra žinoma, nežiūrint, kad ji yra paminklu apsaugos žinioje.

Be abejo, kas gali daugiau pasakyti apie bendrabutį ir gimnazijos ateitį, jeigu ne jos „spiritus movens“ — direktorius Andrius Šmitas.

— Pirmiausia turiu pasidžiaugti berniukais, kurie parodė tikrą vyriškumą, nepuldami į paniką. Taip pat ačiū mergaitėms bei visam gimnazijos personalui už didelę pagalbą gaisro metu, vokiečių raudonajam kryžiui, „technische Hilfe“, gaisrininkams, vokiečiams — kaimynams.

— Kur talpinate berniukus? — Visi berniukai perkelti į gimnazijoje esančias tuščias klases. Jos nėra didelės, tad mokiniai galės patogiai įsirengti.

— Kaip su mokslu: — Tik šiandieną, t.y. birželio 6 d., nebuvo pamokų. Nuo rytojaus pradėdame normalų gimnazijos gyvenimą.

— Kada pradėsite 1984-85 mokslo metus, kur talpinate berniukus? — Po vasaros atostogų mokslas pradėdama rugsėjo 1

Vasario 16 gimnazijos bendrabutis gaisro metu.

d. Berniukai greičiausiai gyvens gimnazijos patalpose (jos yra gana plačios!), nes naujo bendrabučio statybą pradėdame dar šį rudenį. Ji gali trukti apie metus laiko. Atsiradus didesniai berniukų skaičiui, vokiečių švietimo įstaigos parūpins mums artimos mokyklos patalpas. Iš anksto prašau tėvų — registruoti jau dabar vaikus, kad mes žinotume tikrą mokinių skaičių, galėdami be jokios pertraukos normaliu laiku pradėti naujus mokslo metus.

Nuoširdžiai padėkoju kitiems „ant kojų“ stovinčiam direktoriui, palinkėdamas nepalūžti skaudžioj nelaimėj, nes po audros ateina giedra! Tenka Aukščiausiam dėkoti, kad gaisro metu nezuvo nė vienas mokinys ar gimnazijos personalo narys, nė vienas nebuvo net lengvai sužeistas.

Bažnyčia R. Berlyne

Gruodžio mėnesio pabaigoje Rytų Berlyne buvo pašventinta pirma po Antrojo pasaulinio karo čia pastatyta parapijinė bažnyčia. Naujoji bažnyčia yra pašventta Dievo Motinai Marijai — Taikos Karalienei. Ją pašventino Berlyno vyskupas kardinolas Meisner, pažymėdamas, kad kiekviena naujai pastatyta bažnyčia yra akmeninis Dievo buvimo paliudijimas. Tikėjimas, kalbėjo kardinolas, neturi pasiduoti aplinkos įtakai, bet, priešingai, turi aplinką permainingi. Kardinolas padėjo vokiečių katalikų socialinės pagalbos organizacijai „Bonifacius Werk“, kurios finansinė parama įgalino pastatyti naują bažnyčią Rytų Berlyne.

Dievas yra vienas, bet dievų galima kurti be galo.
Juozas Girnius

FABRICS

STOREWIDE CLEARANCE Sale!

PAVASARIŲ IR VASARAI MEDŽIAGOS SUTAUPYKITE 20-70% IR DAUGIAU! DABAR IKI LIEPOS 3

Pasirinkimas ir vertybės kuo geresios! Šis išpardavimas tai JUMS pripirkti. Lininės, medvilninės, maišytos, šilko ir Crepe de Chine, eilutės, vilnonės, polyester, užuolaidoms ir baldams apmušt medžiagos, ir daugiau!

Mūsų Stasė Olsauskas jums mielai padės! BEAUTIFUL THINGS BEGIN WITH A VISIT TO Fishman's Fabrics Chicago's largest collection of Designer and Couturier Originals 1101 S. DESPLAINES ST. (640 W.) Chicago, IL 60629 922-7250

SOPHIE BARCUS

RADIO ŠEIMOS VALANDOS Lietuvių kalba šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Stotis WOPA 1490 AM Transliuojam iš nuosavos studijos Marquette Pk., vedėja Aldona Daukas. Chicago, IL 60629 7150 S. Maplewood Avenue Tel. 778-1545

APSIPIRKITE DABAR!

- FRESH MUSHROOMS—Grybai 1 sv. dėžė \$1.19
- SWEET CALIFORNIA NECTARINES sv. 49 c.
- MILD ARIZONA MEDIUM ONIONS—Svogūnai sv. 19 c.
- WHOLE RED RIPE WATERMELONS sv. 14 c.
- ANJOU PEARS—Kriaušės 3 sv. \$1.00
- WESTERN BRAND ROSE—Rožė \$1.95 Perkaant 5, gausit vieną nemokamai
- COCA COLA, TAB, SPRITE, DIET COKE FRENCA, 12—12 oz. cans \$2.99

Dairy

- SOUR CREAM—Grietinė 16 oz. 69 c.
- DUTCH CHOCOLATE 1/2 gal. 99 c.
- PIENAS gal. \$1.59
- 2% PIENAS gal. \$1.49
- 1% PIENAS gal. \$1.39

Deli

- SCOTT PETERSEN VEAL BOLOGNA — Versienos dešra sv. \$1.59
- MUNSTER CHEESE—Sūris sv. \$2.19
- COLE SLAW—Kopūstų mišrainė sv. 69 c.

Išpardavimas birželio 13-17 dienomis
Dėl kasdieniųjų specialiųjų nuolaidų pasukite telefonu raides PRODUCE.

EGG STORE

- 6190 Archer Avenue — Tel. 284-8704
- 4177 Archer Avenue — Tel. 254-0018
- 8740 S. Ridgeland Ave. — Tel. 430-4787
- 7069 W. Cermak Rd. — Tel. 788-8500

CLASSIFIED ADS

MISCELLANEOUS

FASHION CARPETS KILIMAI Lietuvių prekyba 3304 W. 63 St. — Tel. 778-9064

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus NEDAS, 4059 Archer Avenue Chicago, IL 60632. Tel. 927-5980

FRANK ZAPOLIS Tel. GA 4-8654 3208 1/2 W. 95th Street

JUOZAS NAKUTAVICIUS su Dana Summers-Strugaite ir orkestras "LIETUVA"

DAINUOK IR ŠOK

Ateisiu, merguzėle, ateisiu. Sapnų pilis. Krinta lapai. Myliu. Kur gimtinė mylima. Pirmosios gėlės ir kitos dainos. Kaina su persiuntimu 13 dol. Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

VALOME KILIMUS IR BALDUS Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis BUBNYS Tel. — RE 7-5168

M. A. ŠIMKUS INCOME TAX SERVICE NOTARY PUBLIC 4239 S. Maplewood — Tel. 254-7450

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ Tel. 925-2757 Vytautas Valantinas

MASTER PLUMBING Licensed, Bonded, Insured

MOVING SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda. Priimame MASTER CHARGE ir VISA Tel. — WA 5-8068

A. VILIMAS MOVING Apdraustas perkraustymas Įvairių atstumų Tel. 376-1882 arba 376-5996

TELEVIZIJOS Spalvotos ir paprastos. Radijai, Stereo ir Oro Vėsintuvai PARDAVIMAS IR TAIŠYMAS MIGLINAS TV 2346 W. 69 St., tel. 776-1486

NUOMOJAMA — FOR RENT

Marquette Parke, prie susisiekimo ir Parko, išnuom. nuo 15 d. birželio 5 kamb. butas su šiluma, karštu vandeniu, pečiu ir šaldytuvu. Galimybė skaltis. Tik suaukusiems. 380 dol. mėn. Tel. 460-1545 arba 776-5620.

ISNUOM. miegamas kambarys tvarkingam pensininkui. 2925 W. 71 St. — Tel. 778-8264

REAL ESTATE

BUTŲ NUOMAVIMAS Draudimas — Valdymas Namų pirkimas — Pardavimas

INCOME TAX Notarinės — Vertinimas

BELL REALTY J. BACEVICIUS 6529 S. Kedzie Ave.—778-2233

Atidari apžiūrėjimui sekmadienį nuo 1 iki 4 val. popiet

6740 W. 63 St. — Naujas 3-jų butų, po 3 mieg. 1 1/2 vonios.

5310 S. Kilbourn — 1 1/2 aukšto — 6 kamb. ir 3 vonios pirmame aukšte; 2 1/2 kamb. butas viršuj; 3-jų kamb. butas rūsy pajamoms, modern. virtuvė ir vonia. 2 maš. garažas. Tik 1 blokas iki Archer Avenue autobuso. Skubėkite skambinti.

No. 864. 53-CIA IR NEWLAND 2-jų butų, 2 ir 3 miegami. "Custom" spintelės. 2 židiniai. 2 maš. garažas. 60 p. sklypas. 1 blokas iki Archer Ave autobuso. Skubėkite.

No. 900. 57-TA IR KENNETH. 5 miegamų mūrinis. 29 m. senumą. Įrengtas rūsy. Naujesnis 2 maš. garažas. Centrinis oro vėsinimas. Skubėkite. Skambinkite.

AR NORITE PARDUOTI? Savo namą galite parduoti, tik paskambinkite telefonu. Mūsų parduotėjai sėkmingai jums patarsu. Mes jums galime padėti, nes daugiau stengiamės. Nemokamam namo įvertinimui ir greitam pardavimui skambinkite

O'BRIEN FAMILY REALTY Tel. — 434-7100

SIŪKITE DABAR

LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA VI tomas. Pogrindžio leidinys

Sis tomas paskirtas Kronikos 10 metų sukaktiui paminėti. 688 psl., kieti viršeliai. Viršelis ir iliustracijos — seselės Mercedes. Išleido Lietuvos kronikos sąjunga, 6825 So. Talman Ave., Chicago, IL. Spausdino Kingsport Press, Kingsport, Tennessee 1983 m. Kaina su persiuntimu \$8.50.

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

JONAS PUZINAS Rinkiniai Raštai I PROISTORE

"Šiam leidiniui J. Puzino raštus talino dr. Marija Gimbutienė, dar Lietuvoje pas jį baigus proistorę ir gerai susipažinusi su paskelbtaisiais darbais" — taip rašo Antanas Mažulis knygos pradžioje. Šį leidinį sudaro dvi dalys: Lietuvoje išleisti darbai ir švėtur išleisti darbai, 684 psl.

Rinkiniai Raštai II KULTūros IR POLITIKOS ISTORIJA

Leidiny su skirstytas į tris skyrius: Miestų istorija, Kultūros istorija ir Politikos istorija. 750 psl. Abu tomas spaudai paruošė Antanas Mažulis. Knygos didelio formato, daug iliustracijų, kieti viršeliai. Išleido Lituanistikos Instituto leidykla 1983. Kaina su persiuntimu už du tomus \$37.50.

Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

It's FUR STORAGE TIME NOW!

SMITH MANUFACTURING FURRIERS SINCE 1947 5002 W. 95TH ST. OAK LAWN

BRING YOUR FURS TO SMITH FOR CLEANING AND COLD STORAGE, ALSO RESTYLING AND REPAIRING IF NEEDED

GIANT COLD STORAGE VAULT & WORKSHOP On Our Premises - Everything Your Furs Need

RESTYLING

CLEANING AND GLAZING BY OUR EXPERTS

REPAIRING OF ANY WORN SPOTS, TORN POCKETS, ETC.

Let Smith design the Fur of your dreams at Manufacturer's prices. Layaway plan available.

\$500 OFF BRING THIS AD FOR \$5.00 DISCOUNT ON CLEANING, STORAGE

Tel. 425-4540 Kalbame lietuviškai